

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 13 octombrie 2022
(OR. en)

13548/22

INST 372
POLGEN 134
COMPET 792
CODEC 1517

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	13 octombrie 2022
Destinatar:	Secretariatul General al Consiliului
Nr. doc. Csie:	COM(2022) 518 final
Subiect:	COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Asigurarea respectării dreptului Uniunii pentru o Europă care răspunde așteptărilor

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2022) 518 final.

Anexă: COM(2022) 518 final

Bruxelles, 13.10.2022
COM(2022) 518 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Asigurarea respectării dreptului Uniunii pentru o Europă care răspunde așteptărilor

Asigurarea respectării dreptului Uniunii pentru o Europă care răspunde așteptărilor

I. INTRODUCERE

Uniunea Europeană este o comunitate de drept, care se bazează pe valori comune împărtășite de statele membre. Aplicarea și asigurarea respectării dreptului Uniunii și respectarea statului de drept constituie fundamentul său. Legislația este cel mai mare atu al UE în ceea ce privește materializarea beneficiilor UE pentru cetățeni, întreprinderi și mediu. Principiul supremației dreptului Uniunii se întemeiază pe principiul egalității în raport cu tratatele. Acesta asigură drepturi egale pentru toți în întreaga UE, ceea ce înseamnă că toate dispozițiile dreptului Uniunii ar trebui să aibă același înțeles și să se aplice în același mod în toate statele membre. Dreptul este baza pe care UE poate valorifica la maximum piața internă, poate impulsiona tranziția noastră către o Europă mai verde și mai digitală și poate proteja și promova valorile, cooperarea judiciară eficientă și securitatea Uniunii noastre. Acesta este motivul pentru care sistemul bazat pe norme este esențial pentru viziunea UE, în Europa și în întreaga lume, o condiție prealabilă pentru echitate, democrație și respectarea drepturilor fundamentale. Comisia se angajează să își intensifice activitatea de promovare și susținere a drepturilor cetățenilor, a libertăților fundamentale și a statului de drept. Principalele direcții de lucru, cum ar fi rapoartele anuale privind statul de drept¹, Planul de acțiune pentru democrația europeană² și strategia reînnoită pentru punerea în aplicare a Cartei drepturilor fundamentale a UE³ („Carta”), se îmbină într-o intensificare majoră a eforturilor de consolidare a fundamentelor juridice și democratice ale UE.

Asigurarea respectării dreptului Uniunii este esențială pentru atingerea acestui obiectiv. Aceasta este una dintre principalele misiuni ale Comisiei, tratatele UE la care au aderat statele membre încredințând Comisiei rolul de „gardian al tratatelor”⁴ și al dreptului Uniunii în sens mai larg. Acest rol general conferă Comisiei o responsabilitate centrală în ceea ce privește asigurarea respectării normelor. Un mod esențial în care își îndeplinește acest rol este colaborarea cu statele membre, precum și monitorizarea punerii în aplicare și a transunerii dreptului Uniunii de către acestea. Prezenta comunicare prezintă mai amănunțit modul în care Comisia îndeplinește această sarcină pe măsură ce legislația UE este elaborată, transpusă în dreptul intern, implementată și aplicată în practică. În același mod în care Comisia se concentrează pe protejarea statului de drept prin prevenirea apariției unor probleme, cea mai bună modalitate de a asigura respectarea dreptului Uniunii este prevenirea, în primul rând, a încălcărilor. Cooperarea zilnică dintre Comisie și statele membre este esențială pentru a asigura conformitatea timpurie. Însă, în cele din urmă, procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, inclusiv posibilitatea de a trimite statele membre în fața Curții de

¹ Comunicarea Comisiei intitulată „Raportul din 2022 privind statul de drept – Situația statului de drept în Uniunea Europeană”, COM(2022) 500 final.

² Comunicarea Comisiei intitulată „Planul de acțiune pentru democrația europeană”, COM(2020) 790 final.

³ Comunicarea Comisiei intitulată „Strategie pentru consolidarea aplicării Cartei drepturilor fundamentale în UE”, COM(2020) 711 final.

⁴ Articolul 17 din Tratatul privind Uniunea Europeană.

Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare „Curtea de Justiție”), sunt adesea necesare pentru a aborda încălcările dreptului Uniunii.

Asigurarea respectării efective a normelor asigură faptul că cetățenii și întreprinderile din UE se bucură cât mai curând posibil de beneficiile normelor stabilite de comun acord și se pot baza pe respectarea drepturilor lor fundamentale în orice moment, oriunde locuiesc sau lucrează în UE. Acesta este motivul pentru care Comisia sprijină statele membre încă de la demararea procesului de integrare a normelor UE în ordinea lor juridică, pentru a se asigura că dreptul Uniunii este implementat și aplicat în mod corect de la bun început. Acest lucru explică, de asemenea, motivul pentru care cifrele corespunzătoare procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor nu sunt neapărat un bun indicator de măsurare a eforturilor de asigurare a respectării normelor pe care Comisia le depune pentru a evita materializarea încălcărilor și, în cazul în care acestea se produc, pentru a le pune capăt cât mai curând posibil.

Pe lângă Comisie și guvernele naționale, și alte părți joacă un rol-cheie în aplicarea eficientă a dreptului Uniunii. Unele au un rol formal, cum ar fi instanțele naționale, autoritățile naționale de concurență și de reglementare sau autoritățile statutare, cum ar fi autoritățile independente de supraveghere a protecției consumatorilor sau datelor. Societatea civilă și persoanele fizice contribuie, de asemenea, la atragerea atenției asupra posibilelor încălcări și a necesității abordării acestora.

Comunicarea de față prezintă modul în care Comisia și-a aprofundat și dezvoltat activitatea de asigurare a respectării normelor pentru a se asigura că dreptul Uniunii este respectat în mod uniform în toate statele membre și pentru a maximiza beneficiile concrete pe care activitatea sa de punere în aplicare a normelor și de asigurare a respectării acestora le aduce în viața de zi cu zi a cetățenilor UE⁵.

II. VALORIFICAREA BENEFICIILOR DREPTULUI UNIUNII

Cetățenii și întreprinderile au încredere în faptul că normele UE stabilite de comun acord sunt puse în aplicare sau transpuse rapid și corect în dreptul intern și sunt aplicate pe deplin de către statele membre. Asigurarea respectării normelor UE este esențială pentru punerea în aplicare a politicilor UE și este în mod indisolubil legată de procesul de elaborare a politicilor. Legislația UE trece printr-un proces riguros de evaluare a legislației naționale și a legislației UE existente, de consultare a publicului și de evaluare a impactului social, economic și de mediu⁶. Adoptarea sa este rezultatul unui proces legislativ incluziv și transparent care implică Parlamentul European și Consiliul, astfel încât politicienii și responsabilii de elaborarea politicilor să își exprime opiniile cu privire la modul în care legile aflate în discuție vor fi puse

⁵ Prezenta comunicare se bazează pe comunicările anterioare, care definesc cadrul operațional și normele pentru acțiunile Comisiei în materie de plângeri și de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, și nu le înlocuiește. A se vedea, în special, Comunicarea Comisiei intitulată „Legislația UE: o mai bună aplicare pentru obținerea unor rezultate mai bune” [C(2016) 8600] (denumită în continuare „Comunicarea din 2016”).

⁶ În conformitate cu Orientările privind o mai bună legiferare, 3.11.2021 https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_ro.

în aplicare în practică. Pentru ca actele adoptate să genereze impactul preconizat, acestea trebuie să fie aplicate în toate statele membre în mod complet, corect, uniform și oportun.

Asigurarea posibilității pentru cetățeni de a lucra și de a-și desfășura activitatea oriunde în UE

Normele UE privind **recunoașterea calificărilor profesionale** facilitează furnizarea de servicii de către profesioniști în întreaga Europă, garantând în același timp o mai bună protecție a consumatorilor. Cu toate acestea, statele membre au pus în aplicare aceste norme în mod neuniform, procedurile fiind mai împovărătoare pentru lucrători și pentru persoanele care desfășoară activități independente în unele state membre decât în altele. Ca urmare a procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, statele membre și-au modificat legislația, asigurându-se că cetățenii și întreprinderile beneficiază de avantajele acestor norme. În plus, pe fondul cooperării în cadrul Grupului operativ comun pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică, statele membre au eliminat 217 profesii de pe lista profesiilor pentru care era necesară o verificare prealabilă, facilitând furnizarea de servicii de către lucrători în aceste state membre.

O mai bună coordonare a **sistemelor naționale de securitate socială** ale statelor membre facilitează exercitarea în mod eficient de către cetățeni a dreptului lor la liberă circulație. Pentru a proteja libera circulație a lucrătorilor și coordonarea sistemelor de securitate socială, Comisia a lansat proceduri împotriva a două state membre pentru acordarea unor prestații familiale mai mici resortisanților UE care lucrează în aceste state, atunci când copiii lor locuiesc într-un stat membru în care costul vieții este considerat a fi mai mic. Într-unul dintre aceste cazuri, poziția Comisiei a fost deja confirmată de Curtea de Justiție, care a statuat că ajustarea prestațiilor familiale în funcție de statul de reședință al copiilor beneficiarului este ilegală.

Mecanismul de cooperare **SOLVIT** pentru soluționarea problemelor transfrontaliere permite identificarea timpurie a posibilelor încălcări ale dreptului Uniunii și poate oferi întreprinderilor sau persoanelor fizice vizate acces la căi de atac fără întârziere. Acesta abordează problemele practice și obstacolele cu care se confruntă oamenii atunci când lucrează, locuiesc sau își desfășoară activitatea în alte state membre⁷. Autoritățile naționale care alcătuiesc rețeaua SOLVIT colaborează la aplicarea normelor UE și utilizează pe scară largă ajutorul și expertiza oferite de Comisie⁸. Centrele naționale SOLVIT nu numai că găsesc soluții pentru numeroase situații individuale, ci și contribuie la identificarea și abordarea problemelor structurale legate de aplicarea dreptului Uniunii⁹.

Neconformitatea presupune un cost. Aceasta poate însemna că protecția drepturilor fundamentale este întârziată sau mai restrânsă, subminând drepturi precum egalitatea de

⁷ Recomandarea Comisiei din 17 septembrie 2013 privind principiile care guvernează SOLVIT, C(2013) 5869 final.

⁸ Documentul de lucru al serviciilor Comisiei intitulat „Mâna de ajutor oferită de SOLVIT pe piața internă: aniversarea a 20 de ani”, SWD(2022) 325 final.

⁹ https://ec.europa.eu/solvit/index_ro.htm.

tratament și libera circulație. Aceasta poate perpetua sarcinile pentru cetățeni și întreprinderi. Aceasta poate însemna că daunele aduse mediului sunt produse în continuare. Aceasta poate însemna că protecția consumatorilor sau a lucrătorilor sau protecția solicitanților de azil este redusă sau întârziată. Există un impact deosebit asupra persoanelor care lucrează sau călătoresc peste hotare sau care trec granițele în alte scopuri¹⁰, care trebuie să se adapteze la diferite norme în funcție de modul în care se aplică dreptul Uniunii. Aplicarea necorespunzătoare a normelor UE denaturează, de asemenea, concurența pe piața unică, subminând condițiile de concurență echitabile pentru întreprinderile din întreaga UE.

În cazul în care statele membre încalcă normele UE creând sau tolerând obstacole în cadrul pieței unice cu scopul de a obține avantaje pentru întreprinderile naționale, posibilele câștiguri sunt adesea pe termen scurt, în timp ce impactul de durată asupra întreprinderilor poate fi mult mai dăunător, făcând cu mult mai dificilă valorificarea de către toate întreprinderile a oportunităților oferite de piața unică¹¹.

Costurile aplicării incorecte sau incomplete a normelor

Barierile existente în cadrul **pieței unice** se datorează, în multe cazuri, aplicării incorecte sau incomplete a tratatelor și a legislației UE¹². IMM-urile și start-up-urile (întreprinderile nou-înființate) sunt afectate în mod deosebit, deoarece sunt primele vizate de impactul poverilor administrative și al complexității, în special atunci când trec frontierele pentru a-și desfășura activitatea în cadrul pieței unice. Aplicarea necorespunzătoare a normelor afectează, de asemenea, economiile de scară oferite de piața unică, ceea ce dăunează intereselor consumatorilor. Inconsecvența normelor afectează în special regiunile transfrontaliere¹³.

Asigurarea respectării stricte a **normelor în materie de concurență** este esențială pentru ca întreprinderile și consumatorii să poată beneficia de avantajele pieței unice. Neaplicarea corespunzătoare a acestor norme subminează condițiile de concurență echitabile pentru întreprinderi și, în consecință, consumatorii se pot confrunta cu creșterea prețurilor și cu reducerea gamei de opțiuni.

Punerea în aplicare a **politicii și a legislației UE în domeniul mediului** este esențială pentru un mediu sănătos, oferind, totodată, noi oportunități în ceea ce privește creșterea economică, crearea de locuri de muncă și competitivitatea. De asemenea, dacă legislația în domeniul mediului ar fi pusă în aplicare pe deplin, suma care s-ar economisi la nivelul UE

¹⁰ De exemplu, pentru activități în domeniul educației, asistenței medicale, cultural și alte activități recreative etc.

¹¹ Comunicarea Comisiei intitulată „Plan de acțiune pe termen lung pentru o mai bună implementare și asigurare a respectării normelor privind piața unică”, COM(2020) 94 final.

¹² Comunicarea Comisiei intitulată „Identificarea și înlăturarea barierelor din cadrul pieței unice”, COM(2020) 93 final.

¹³ Raportul Comisiei intitulat „Regiunile frontaliere ale UE: laboratoare vii ale integrării europene”, COM(2021) 393 final și Comunicarea Comisiei intitulată „Stimularea creșterii economice și a coeziunii în regiunile frontaliere ale UE”, COM(2017) 534 final.

în ceea ce privește costurile de sănătate și costurile directe pentru mediu ar fi de 55 de miliarde EUR pe an¹⁴.

Beneficiile punerii rapide în aplicare a noilor norme fiscale ale UE

Noile **norme privind taxa pe valoarea adăugată (TVA) pentru comerțul electronic** au intrat în vigoare în 2021, ca parte a eforturilor de a asigura condiții de concurență mai echitabile și de a simplifica normele în materie de TVA. Comercianții online se pot înregistra acum pe un portal electronic („ghișeu unic”) unde își pot îndeplini toate obligațiile în materie de TVA pentru vânzările lor în întreaga UE. Comisia a oferit sprijin și orientări cu privire la noile norme atât statelor membre, cât și părților interesate vizate. Acest aspect a contribuit la punerea în aplicare fără probleme a noilor norme privind TVA pentru comerțul electronic și la colectarea de venituri din TVA în valoare de 8,8 miliarde EUR prin intermediul noului portal, inclusiv venituri noi din TVA în valoare de 700 de milioane EUR¹⁵, precum și la înregistrarea a 100 000 de vânzători online prin intermediul platformei electronice.

Aplicarea deplină și consecventă a normelor UE de către statele membre este importantă pentru securitatea juridică și încrederea cetățenilor și a întreprinderilor în instituțiile naționale și în UE în general. Acest aspect este valabil în special în ceea ce privește valorile noastre comune, drepturile fundamentale, statul de drept, cele patru libertăți fundamentale ale UE și funcționarea pieței unice. În contextul eforturilor depuse în direcția realizării unei Uniuni a egalității, este esențial ca egalitatea și nediscriminarea să fie respectate în întreaga UE și ca cetățenii să poată beneficia de același nivel de protecție a drepturilor ce le revin, indiferent unde locuiesc în UE.

Protejarea cetățeniei UE

Programele de dobândire a cetățeniei prin investiție („pașaport de aur”) din anumite state membre au generat o profundă îngrijorare în ultimii ani. Acordarea sistematică a cetățeniei și, prin urmare, a cetățeniei UE în schimbul unei plăți prestabilite și fără o legătură reală cu un stat membru încalcă conceptul de cetățenie a UE, precum și principiul cooperării loiale. De asemenea, prezintă riscuri grave în ceea ce privește securitatea, spălarea banilor, evaziunea fiscală și corupția. Pentru a-și menține poziția fermă potrivit căreia cetățenia UE nu este de vânzare și orice program existent de dobândire a cetățeniei prin investiție ar trebui abrogat fără întârziere, Comisia a inițiat proceduri inovatoare de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a două state membre și, în cele din urmă, a sesizat Curtea de Justiție cu privire la unul dintre acestea. În plus, Comisia a avut întrevederi cu un alt stat membru, care, între timp, și-a eliminat programul de dobândire a cetățeniei prin

¹⁴ Explicații suplimentare cu privire la această sumă se regăsesc în studiul [„Update of the costs of not implementing EU environmental law”](#) (Actualizarea costurilor nepunerii în aplicare a legislației UE în domeniul mediului), COWI și Eunomia, 2019.

¹⁵ Date valabile pentru primele șase luni de funcționare [[Noile norme ale UE privind TVA pentru comerțul electronic: Cifrele actualizate privind veniturile indică punerea în aplicare cu succes a acestora \(europa.eu\)](#)].

investiție.

Susținerea egalității și a nediscriminării

Respectarea demnității umane și a egalității reprezintă valori fundamentale ale UE, consacrate la articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană. Aceste valori nu sunt simple standarde etice, ci drepturi fundamentale consacrate în Cartă¹⁶ și principiile generale ale dreptului Uniunii. Comisia a făcut demersuri în direcția protejării drepturilor persoanelor LGBTIQ și, în cele din urmă, a sesizat Curtea de Justiție cu privire la legislația națională a unui stat membru care discriminează persoanele pe baza orientării lor sexuale sau a identității lor de gen.

În ceea ce privește egalitatea de gen, în special cu referire la securitatea socială, Comisia a luat măsuri împotriva unui stat membru în ceea ce privește legea sa privind pensiile, care discriminează femeile în mod indirect în contextul calculării stagiului de cotizare realizat în vederea stabilirii dreptului la pensie.

Apărarea libertății mass-mediei

Garantarea libertății mass-mediei și a libertății de exprimare reprezintă fundamentul unei societăți digitale deschise, democratice și durabile. Furnizorii de servicii mass-media trebuie să poată avea acces pe piață în condiții nediscriminatorii, proporționale și justificate în mod obiectiv, astfel încât să își poată desfășura activitatea în mod liber și independent oriunde în Uniunea Europeană. Comisia a sesizat Curtea de Justiție cu privire la un stat membru pentru încălcarea normelor pieței interne în domeniul telecomunicațiilor și pentru încălcarea libertății de exprimare, astfel cum este consacrată în Cartă.

Sprrijinirea migrației legale și a egalității de tratament pentru resortisanții țărilor terțe

În același timp, atragerea specialiștilor din țări terțe reprezintă un câștig pentru societatea noastră și un avantaj pentru economiile noastre. Normele UE prevăd condiții comune de intrare și de ședere pentru anumite categorii de resortisanți din țări terțe, precum și în ceea ce privește egalitatea de tratament cu cetățenii UE în mai multe domenii. Comisia a luat măsuri împotriva mai multor state membre pentru introducerea unor piedici nejustificate pentru resortisanții țărilor terțe în ceea ce privește accesul la locuri de muncă și desfășurarea de activități independente. De asemenea, Comisia a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în cazul unor sarcini excesive legate de prelucrarea permiselor UE¹⁷. Prin urmare, o serie de state membre au adus modificări legislației naționale pentru a se conforma dreptului Uniunii, făcând mai ușoară și mai atractivă pentru resortisanții calificați din țările terțe șederea și ocuparea unui loc de muncă în Europa.

Combaterea discursurilor rasiste și xenofobe de incitare la ură și a infracțiunilor motivate de ură

¹⁶ Dreptul la nediscriminare este consacrat în Cartă, care interzice discriminarea de orice fel.

¹⁷ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/legal-migration-and-integration/work/single-permit-work_en.

Discursurile de incitare la ură și infracțiunile motivate de ură nu doar cauzează prejudicii persoanelor vizate și societății în general, dar și subminează însăși esența valorilor UE. Cheia pentru asigurarea respectării în mod eficace a normelor este accelerarea punerii în aplicare a Deciziei-cadru din 2008 privind combaterea discursurilor de incitare la ură și a infracțiunilor motivate de ură¹⁸. Comisia este hotărâtă să asigure incriminarea eficace a discursurilor de incitare la ură și a infracțiunilor motivate de ură, iar această strategie a generat progrese semnificative în punerea în aplicare la nivelul tuturor statelor membre. În acest sens, intenția sa de a iniția proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, acolo unde a fost necesar, a fost reconfirmată în planul de acțiune al UE împotriva rasismului¹⁹. În urma unei succesiuni de cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor inițiate în perioada 2020-2021, o serie de state membre au inițiat proceduri de modificare a legislației lor ori au adoptat deja noi modificări legislative. De exemplu, modificările adoptate într-un stat membru consolidează incriminarea și urmărirea penală a discursurilor de incitare la ură și a infracțiunilor motivate de ură și îmbunătățesc protecția minorităților împotriva unor astfel de infracțiuni.

Unirea forțelor împotriva terorismului

Actele de terorism constituie una dintre cele mai grave încălcări ale libertăților fundamentale pe care se întemeiază Uniunea. Atacurile teroriste din statele membre ale UE au reiterat în mod acut faptul că poliția și procurorii au nevoie de instrumente mai adecvate pentru a preveni și a combate infracțiunile de terorism. Directiva din 2017 privind combaterea terorismului²⁰ este piatra de temelie a răspunsului statelor membre în materie de justiție penală pentru combaterea terorismului și o componentă esențială a cadrului UE privind uniunea securității. Comisia a inițiat proceduri împotriva mai multor state membre pentru a se asigura că există condiții juridice care să permită autorităților naționale să coopereze și să facă schimb de informații privind amenințările teroriste.

III. TRANSPUNEREA ȘI PUNEREA ÎN APLICARE A DREPTULUI UNIUNII: UN EFORT COMUN

Comisia supraveghează respectarea dreptului Uniunii de către statele membre și apelează la o varietate de instrumente pentru a promova și a asigura aplicarea corectă a acestuia, inclusiv procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Cu toate acestea, punerea în aplicare și asigurarea respectării în mod eficace a normelor la fața locului presupune și contribuția altor părți. Asigurarea respectării normelor se referă, în primul rând, la cooperarea și colaborarea strânsă cu statele membre în primă instanță, precum și cu autoritățile specializate, cum ar fi autoritățile pentru protecția consumatorilor sau a datelor, autoritățile de concurență și de reglementare, ONG-urile, întreprinderile și publicul larg. Pentru ca sistemul să funcționeze

¹⁸ Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal.

¹⁹ Comunicarea Comisiei intitulată „O Uniune a egalității: Planul de acțiune al UE de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025”, COM(2020) 565 final.

²⁰ Directiva (UE) 2017/541 din 15 martie 2017 privind combaterea terorismului.

eficient, acesta se bazează atât pe angajamentul deplin al autorităților naționale responsabile cu aplicarea și asigurarea respectării corespunzătoare a legii, cât și pe implicarea publicului larg, a societății civile, a întreprinderilor și a altor persoane în vederea identificării eventualelor încălcări.

Instanțele naționale sunt instanțe ale UE atunci când aplică dreptul Uniunii și au un rol deosebit de important în lanțul de asigurare a respectării legii. În cazul în care se aduce atingere în statele membre drepturilor cetățenilor sau ale întreprinderilor din UE, acestora trebuie să li se acorde acces la căi de atac rapide și eficiente la nivel național, în conformitate cu principiul protecției jurisdicționale efective²¹. Acesta este motivul pentru care instanțele trebuie să fie independente și imparțiale, constituite prin lege.

În același timp, instanțele din statele membre au dreptul și, în anumite cazuri, chiar obligația, de a adresa întrebări Curții de Justiție în cazul în care au neclarități în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dreptului Uniunii. Acest dialog prin transmiterea unei întrebări preliminare Curții de Justiție este esențial pentru aplicarea uniformă a dreptului Uniunii, întemeiat pe principiul supremației dreptului Uniunii și pentru apărarea drepturilor cetățenilor²². Comisia se prevalează în mod sistematic de dreptul său de a prezenta observații în cadrul tuturor procedurilor preliminare în fața Curții de Justiție²³. În cazul în care Curtea constată o încălcare a dreptului Uniunii, instanța de trimitere are obligația de a remedia această încălcare în cauza concretă cu care este sesizată.

În plus, Comisia nu numai monitorizează respectarea hotărârii de către fiecare stat membru în parte, ci și se asigură că toate celelalte state membre aplică în mod uniform standardul stabilit de Curtea de Justiție. Creșterea în timp a numărului de decizii preliminare²⁴ și intervențiile Comisiei în aceste cazuri au adus, prin urmare, o contribuție importantă la asigurarea respectării mai stricte a dreptului Uniunii în statele membre. În plus, Comisia a inițiat acțiuni de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru încălcări care afectează principiile autonomiei, supremației, eficacității și aplicării uniforme a dreptului Uniunii, precum și respectarea autorității Curții de Justiție.

Comisia pune în aplicare strategia europeană în materie de formare judiciară²⁵ pentru a se asigura că **profesioniștii din domeniul justiției**, cum ar fi judecătorii, procurorii, avocații și alte profesii implicate în administrarea justiției, cunosc dreptul Uniunii și instrumentele de

²¹ Articolul 19 alineatul (1) al doilea paragraf din Tratatul privind Uniunea Europeană și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

²² Cazurile de norme sau practici naționale care împiedică procedura preliminară, de exemplu, deoarece poate fi atrasă răspunderea disciplinară a judecătorilor în cazul transmiterii unei întrebări preliminare sau al aplicării dreptului Uniunii, astfel cum a fost interpretat de Curtea de Justiție, sau atunci când instanțele naționale sunt împiedicate să recunoască supremația dreptului Uniunii, au un impact sistemic asupra asigurării respectării dreptului Uniunii.

²³ În domeniul concurenței și al ajutoarelor de stat, Comisia furnizează în mod regulat asistență și intervine în procedurile judiciare naționale.

²⁴ Numărul deciziilor preliminare a înregistrat o creștere puternică în ultimii 10 ani, ajungând la 567 de cereri de decizie preliminară în 2021, față de 385 în 2010.

²⁵ Comunicarea Comisiei intitulată „Asigurarea justiției în UE – o strategie europeană în materie de formare judiciară pentru perioada 2021-2024”, COM(2020) 713 final.

cooperare judiciară ale UE și au competențele necesare pentru a susține statul de drept și a aplica în mod corect și coerent dreptul Uniunii în țara lor.

Impulsionarea punerii în aplicare a normelor UE în materie de impozitare prin intervenții în deciziile preliminare

În domeniul impozitării, deciziile preliminare reprezintă o cale esențială pentru Comisie de a se asigura că dreptul Uniunii este aplicat în mod corect.

În domeniul **impozitării directe**, deciziile preliminare se referă la obstacole transfrontaliere concrete în calea libertății de circulație, cauzate de sistemele fiscale naționale. De exemplu, Curtea de Justiție a statuat într-o decizie preliminară că cetățenii care efectuează donații în favoarea unei organizații caritabile dintr-un alt stat membru ar trebui să beneficieze de aceeași scutire fiscală ca și când ar efectua donații în favoarea unei organizații caritabile de același tip din propriul stat membru²⁶.

În domeniul **impozitării indirecte**, deciziile preliminare urmate de un dialog între Comisie și statele membre au determinat statele membre să își modifice legislația. Acest aspect a fost valabil pentru un stat membru în ceea ce privește utilizarea vehiculelor cu plăci de înmatriculare străine²⁷ și pentru un alt stat membru în ceea ce privește condițiile restrictive privind normele în materie de TVA²⁸.

Parlamentele naționale au, de asemenea, o contribuție importantă, și anume colaborarea cu guvernele naționale în vederea adoptării de legi care să transpună directivele UE și să pună în aplicare anumite regulamente prin intermediul dreptului intern. Comisia a adoptat o poziție strictă privind netranspunerea directivelor, utilizând întregul potențial al instrumentului prevăzut la articolul 260 alineatul (3) din TFUE introdus de Tratatul de la Lisabona: Comisia deschide automat dosare și solicită în mod sistematic Curții să impună sancțiuni financiare atunci când statele membre nu transpun directivele la timp. Această abordare a avut un impact semnificativ, iar cazurile de neîndeplinire a obligației de comunicare pe care Comisia a trebuit să le sesizeze Curții de Justiție au scăzut cu mai mult de jumătate de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona. Cu toate acestea, numărul cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor inițiate din cauza faptului că statele membre nu au comunicat Comisiei măsurile de transpunere adoptate până la termenul stabilit în directivele UE se menține ridicat. Legiuitorii naționali au un rol important în asigurarea faptului că transpunerea este deopotrivă corectă și la timp: atunci când notifică Comisiei măsurile de transpunere, statele membre

²⁶. Hotărârea Curții de Justiție în cauza C-318/07, Persche.

²⁷ Hotărârea Curții de Justiție în cauza C-274/20, GN și WX/Prefettura di Massa Carrara – Ufficio Territoriale del Governo di Massa Carrara.

²⁸ Hotărârea Curții de Justiție în cauza C-335/19, E. Sp. z o.o. Sp. k./Minister Finansów.

trebuie să explice în mod clar și transparent modul în care a fost transpusă fiecare dispoziție a unei directive²⁹.

Printre alte organisme cheie cărora le revine un rol important în asigurarea respectării dreptului Uniunii se numără organismele sectoriale de reglementare, inspecție și aplicare, autoritățile naționale și regionale de supraveghere, procurorii, instituțiile naționale Avocatul Poporului și organismele de promovare a egalității. Comisia își concentrează acțiunile de asigurare a respectării normelor pe asigurarea faptului că autoritățile naționale au la dispoziție instrumentele necesare și sunt capabile să își îndeplinească sarcinile, analizând conflictele de interese, independența³⁰ și personalul acestor autorități. De asemenea, Comisia sprijină în mod activ eforturile de punere în aplicare ale statelor membre, acordând asistență tehnică și financiară și expertiză ce constituie baza reformelor structurale³¹, precum și programe de formare de specialitate³². De exemplu, Comisia a acordat granturi autorităților naționale de supraveghere a protecției datelor pentru a le sprijini în activitatea lor de asigurare a respectării Regulamentului general privind protecția datelor³³. De asemenea, Comisia a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva statelor membre pentru a se asigura că aceste autorități sunt independente și dispun de competențele necesare pentru a sancționa încălcările regulamentului respectiv.

O contribuție în acest sens revine și inițiativelor specifice ale UE, prin mecanisme de recurs transfrontaliere, cum ar fi SOLVIT, procedura europeană cu privire la cererile cu valoare redusă sau soluționarea online a litigiilor la nivel european. În sectorul financiar, cele trei autorități europene de supraveghere³⁴ au competența de a organiza evaluări ale autorităților naționale competente pentru a analiza convergența dispozițiilor naționale adoptate în vederea punerii în aplicare a dreptului Uniunii. De asemenea, acestea au competența de a investiga și de a lua măsuri în cazul în care autoritățile naționale competente nu își respectă obligațiile ce le revin în temeiul dreptului Uniunii. Acest fapt contribuie la asigurarea aplicării coerente și eficiente a dreptului Uniunii în sectorul financiar.

²⁹ În hotărârea pronunțată în cauza C-543/17, Comisia/Belgia, Curtea de Justiție a clarificat faptul că statele membre au obligația de a transmite Comisiei informații suficiente de clare și de precise în ceea ce privește dispozițiile de drept intern care transpun directiva.

³⁰ Acesta este, de exemplu, cazul independenței autorităților naționale de reglementare în sectorul energetic, care este un principiu de bază al celui de al treilea pachet privind energia și este, de asemenea, esențial pentru asigurarea unei protecții eficiente a consumatorilor, astfel cum a confirmat Curtea de Justiție (cauza C-718/18 Comisia/Germania).

³¹ De exemplu, prin intermediul instrumentului de sprijin tehnic și al instrumentului TAIEX-EIR-peer-to-peer.

³² De exemplu, Comisia a elaborat un pachet de formare în domeniul legislației UE în materie de mediu (https://ec.europa.eu/environment/legal/law/training_package.htm).

³³ Regulamentul (UE) 2016/679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

³⁴ Autoritatea Bancară Europeană (ABE), Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA) și Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA).

Rolul Centrelor Europene ale Consumatorilor³⁵ în asigurarea aplicării legislației în materie de protecție a consumatorului

Centrele Europene ale Consumatorilor sunt esențiale pentru detectarea și luarea de măsuri împotriva potențialelor încălcări pe scară largă ale legislației în materie de protecție a consumatorului. Aceasta a inclus acțiuni menite să asigure faptul că sistemele de rezervare online nu conțin tehnici de manipulare, cum ar fi ascunderea clasificării sponsorizate, exercitarea unei presiuni nejustificate asupra utilizatorilor sau prezentarea eronată a mecanismelor de corecție.

În 2020, în urma unui **dialog cu Comisia și cu autoritățile naționale**, principalele platforme de rezervare au adus modificări în ceea ce privește modul în care prezintă consumatorilor ofertele, reducerile și prețurile, astfel încât utilizatorii să poată face comparații în cunoștință de cauză, în conformitate cu cerințele legislației UE în materie de protecție a consumatorului. Aceasta a inclus evitarea prezentării unei oferte ca fiind limitată în timp în cazul în care același preț ar rămâne disponibil ulterior și clarificarea modului în care sunt clasificate rezultatele. Un dialog similar a condus la alinierea de către o piață importantă online, în 2022, a practicilor de anulare la normele UE privind protecția consumatorilor. Acest fapt va permite consumatorilor să se dezaboneze mult mai ușor de la serviciile *premium* decât înainte, cu doar două clicuri, utilizând un „buton de anulare” vizibil și clar.

Formarea IMM-urilor în domeniul legislației privind protecția consumatorilor

Proiectul „Consumer Law Ready”³⁶ este un program de formare la nivelul UE în domeniul legislației privind protecția consumatorilor pentru întreprinderile mici și mijlocii. Un formator principal numit în fiecare stat membru oferă cursuri de formare intermediarilor care apoi instruesc IMM-uri. Acest lucru va contribui la reducerea la minimum a încălcărilor și va spori gradul de sensibilizare cu privire la modul în care funcționează legislația UE în materie de protecție a consumatorilor.

IV. ASIGURAREA INTELIGENTĂ A RESPECTĂRII NORMELOR – PREVENIREA DE LA BUN ÎNCEPUT A ÎNCĂLCĂRILOR DREPTULUI UNIUNII

Pentru a anticipa și a evita apariția încălcărilor, aspectele legate de punerea în aplicare și de asigurarea respectării normelor sunt deja avute în vedere atunci când Comisia elaborează

³⁵ Rețeaua Centrelor Europene ale Consumatorilor (ECC-Net) conectează autoritățile naționale responsabile cu asigurarea aplicării legislației UE în materie de protecție a consumatorului (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net_ro). Cooperarea în acest domeniu vizează normele de protecție a consumatorilor în diverse domenii, cum ar fi practicile comerciale neloiale, comerțul electronic, geoblocarea, pachetele de servicii turistice, vânzările online și drepturile pasagerilor.

³⁶ <https://www.consumerlawready.eu/ro/main-portal/about>.

propuneri pentru legislația UE. Strategiile de punere în aplicare³⁷ elaborate de Comisie în cooperare cu administrațiile naționale contribuie la identificarea principalelor provocări cu care se confruntă statele membre în ceea ce privește transpunerea și aplicarea legislației UE și stabilesc instrumentele pe care Comisia le utilizează pentru a sprijini respectarea normelor.

Sprrijinirea statelor membre în pregătirea punerii în aplicare

Regulamentul privind evaluarea tehnologiilor medicale³⁸ urmărește să îmbunătățească accesul pacienților din UE la tehnologii inovatoare în domeniul sănătății, cum ar fi în ceea ce privește medicamentele și dispozitivele medicale. Comisia a publicat un plan de acțiune³⁹ pentru a sprijini autoritățile naționale, dezvoltatorii de tehnologii medicale și părțile interesate în punerea în aplicare a acestei legislații odată ce aceasta se va aplica din 2025.

Pentru a evita interpretările divergente ale legislației UE nou adoptate și pentru a promova o interpretare comună a normelor existente, Comisia oferă orientări practice⁴⁰ statelor membre, întreprinderilor, părților interesate și publicului cu privire la modul de înțelegere și aplicare a unor aspecte specifice ale dreptului Uniunii.

Aceste orientări pot lua, de exemplu, forma unor orientări privind interpretarea și aplicarea dreptului Uniunii sau a unor „întrebări frecvente” publicate online. Acestea au fost elaborate în toate domeniile majore de politică. În special, Comisia utilizează orientări pentru a însoți statele membre în procesul de transpunere a directivelor și de aplicare a regulamentelor, de obicei imediat după adoptarea unui act, precum și pentru a consolida jurisprudența Curții de Justiție⁴¹.

Orientările Comisiei în vederea sprijinirii aplicării practice a legislației

Orientările Comisiei referitoare la aplicarea articolului 17 din **Directiva privind dreptul de autor**⁴² sprijină aplicarea uniformă a noilor norme privind platformele de partajare de conținut în toate statele membre. Orientările constituie un document practic menit să clarifice situația utilizatorilor și a titularilor de drepturi cu privire la ceea ce poate și nu poate fi încărcat fără consimțământul titularului dreptului de autor și cazurile în care se

³⁷ Orientări privind o mai bună legiferare, 3.11.2021 https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_ro.

³⁸ Regulamentul (UE) 2021/2282 din 15 decembrie 2021 privind evaluarea tehnologiilor medicale.

³⁹ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-05/hta_htar_rolling-plan_en.pdf.

⁴⁰ Interpretarea finală cu valoare de autoritate a dreptului Uniunii poate fi furnizată numai de Curtea de Justiție.

⁴¹ De exemplu, Comisia a elaborat mai multe orientări generale pentru interpretarea directivelor privind protecția naturii, https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm.

⁴² Directiva (UE) 2019/790 din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală.

poate solicita eliminarea sau revizuirea conținutului încărcat de utilizatori de pe platforme.

În urma adoptării **pachetului privind mobilitatea**⁴³, Comisia a emis documente de orientare sub formă de „Întrebări și răspunsuri” și note de orientare privind interpretarea mai multor seturi de noi norme referitoare în special la perioadele de conducere⁴⁴, detașarea conducătorilor auto⁴⁵, tahografele inteligente⁴⁶ și obligația întoarcerii vehiculelor la centrul operațional⁴⁷, pentru a ajuta părțile interesate să aplice în mod corect aceste norme și statele membre să le transpună și să asigure respectarea lor în mod uniform.

De asemenea, Comisia utilizează o gamă largă de alte *instrumente la nivel de reuniune*, cum ar fi comitete, rețele, grupuri de experți și ateliere, pentru a promova punerea efectivă în aplicare a dreptului Uniunii în toate domeniile de politică. Aceste grupuri permit statelor membre să facă schimb de bune practici și să discute problemele întâmpinate în contextul aplicării legislației UE. Comisia poate apoi să identifice dificultățile de punere în aplicare într-un stadiu incipient și să caute posibile soluții, inclusiv utilizarea instrumentelor informatice pentru a sprijini punerea în aplicare mai eficientă și mai eficace. Un forum esențial pentru îmbunătățirea aplicării și a asigurării respectării normelor este Grupul operativ comun pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică, instituit în urma concluziilor Consiliului European privind politica industrială în 2020⁴⁸. O parte esențială a activității sale este de a analiza barierele din calea asigurării respectării normelor privind piața unică și de a elabora soluții practice.

Prevenirea barierelor din cadrul pieței unice înainte ca acestea să se materializeze

Directiva privind transparența pieței unice⁴⁹ impune statelor membre să notifice Comisiei **proiectele de reglementare tehnică de la nivel național**, înainte de adoptarea acestora, pentru a evita crearea de bariere în cadrul pieței unice. Acest mecanism de notificare a dat naștere unei practici pozitive de schimb de informații, dialog și cooperare între statele membre și Comisie, precum și între un stat membru și altul. De asemenea, se

⁴³ https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/road/mobility-package-i_en.

⁴⁴ Regulamentul (CE) nr. 561/2006 din 15 martie 2006 privind armonizarea anumitor dispoziții ale legislației sociale în domeniul transporturilor rutiere.

⁴⁵ Directiva (UE) 2020/1057 din 15 iulie 2020 de stabilire a unor norme specifice cu privire la Directiva 96/71/CE și la Directiva 2014/67/UE privind detașarea conducătorilor auto în sectorul transportului rutier.

⁴⁶ Regulamentul (UE) nr. 165/2014 din 4 februarie 2014 privind tahografele în transportul rutier.

⁴⁷ Regulamentul (CE) nr. 1071/2009 din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme comune privind condițiile care trebuie îndeplinite pentru exercitarea ocupației de operator de transport rutier.

⁴⁸ https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-market-enforcement-taskforce_en.

⁴⁹ Directiva (UE) 2015/1535 din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (directiva de codificare 98/34/CE).

realizează schimbul de bune practici pentru a soluționa probleme comune în ceea ce privește reglementările tehnice, în special în sectoarele nou reglementate, cum ar fi serviciile digitale și noile tehnologii. Mecanismul nu numai că a reușit să evite existența unor noi norme care încalcă dreptul Uniunii, ci și a contribuit la aplicarea principiului recunoașterii reciproce.

În domeniul serviciilor, procedura de notificare în temeiul Directivei privind serviciile⁵⁰ urmărește să prevină crearea unor bariere de reglementare nejustificate în cadrul pieței unice. Comisia încurajează în mod activ transparența în ceea ce privește măsurile statelor membre în materie de servicii și depune eforturi continue pentru a spori eficiența procedurii de notificare respective.

Directiva privind testul de proporționalitate este un alt instrument care previne apariția unor noi bariere în cadrul pieței unice a serviciilor profesionale. Orice noi reglementări profesionale naționale trebuie să facă obiectul unei evaluări aprofundate, fiind necesară dovada proporționalității înainte de adoptare.

Colaborarea cu statele membre în scopul de a îmbunătăți asigurarea respectării normelor

⁵¹Grupul de experți prevăzut în Directiva privind accesibilitatea site-urilor web (WADEX) **a fost înființat pentru a asista Comisia în procesul de punere în aplicare a Directivei privind accesibilitatea site-urilor web⁵²** și pentru a furniza un forum pentru schimbul de bune practici și de experiențe în domeniul accesibilității site-urilor web între statele membre. În perioada 2020-2022, au avut loc seminare online lunare, care au contribuit la asigurarea faptului că statele membre urmează o abordare comună și că primele rapoarte ale statelor membre privind monitorizarea site-urilor web și a aplicațiilor mobile au fost transmise la timp și în mod eficace. Potrivit acestor rapoarte, peste 10 000 de site-uri web și 300 de aplicații mobile au fost testate de statele membre în această perioadă. Acest exercițiu a contribuit la creșterea gradului de conștientizare și la îmbunătățirea accesibilității conținutului online din sectorul public pe site-uri web și aplicații mobile.

Utilizarea instrumentelor informatice în scopul de a facilita conformitatea și asigurarea respectării normelor

Sistemul de informare al pieței interne (IMI)⁵³ este un instrument informatic online care facilitează cooperarea administrativă cu privire la legislația privind piața unică pentru administrațiile publice ale statelor membre. Acesta poate veni în sprijinul cetățenilor și întreprinderilor care își desfășoară activitatea la nivel transfrontalier. Sistemul este ecologic, sigur și multilingv, reduce sarcina administrativă și sprijină 19 domenii de politică.

Acesta poate fi adaptat pentru a sprijini scopuri specifice. De exemplu, în 2022, au fost

⁵⁰ Directiva 2006/123/CE din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne.

⁵¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/web-accessibility-expert-group>.

⁵² Directiva (UE) 2016/2102 din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public.

⁵³ https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index_ro.htm.

lansate trei noi module ale Comisiei pentru a facilita asigurarea respectării la nivel transfrontalier a noilor norme introduse de pachetul privind mobilitatea, în special în ceea ce privește detașarea conducătorilor auto, întoarcerea unui conducător auto și întoarcerea unui vehicul. În plus, noua interfață publică conectată la IMI a fost creată pentru a facilita procedura de **transmitere a declarațiilor de detașare** de către operatorii de transport rutier autorităților competente din statele membre în care își detașează conducătorii auto. Operatorii de transport rutier din întreaga Europă își pot transmite declarația de detașare complet online, într-un mod foarte simplu, economisind timp și bani. De la lansare, au fost transmise peste 10 milioane de declarații de detașare.

Pe lângă comitete și grupuri de experți, Comisia organizează, de asemenea, **reuniuni bilaterale cu statele membre pentru a verifica respectarea normelor într-un domeniu specific de politică**. Aceste reuniuni de conformitate permit Comisiei și statului membru în cauză să reexamineze toate procedurile deschise de constatare a neîndeplinirii obligațiilor și procedurile EU Pilot din domeniul respectiv. Reuniunile s-au dovedit a fi un instrument util în identificarea și soluționarea problemelor transversale, economisind timp prin abordarea mai multor cazuri în cadrul unei singure reuniuni și dezvoltând înțelegerea reciprocă între autoritățile naționale și serviciile Comisiei.

Corelarea politicilor și a sprijinului UE

Sprijinul financiar din partea UE s-a dovedit, de asemenea, a fi un instrument eficace de încurajare a statelor membre să realizeze reforme și, după caz, să accelereze îndeplinirea obiectivelor prevăzute în dreptul Uniunii. Acest sprijin include fonduri structurale și de investiții europene, cum ar fi Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură sau fondurile politicii de coeziune, finanțate prin intermediul programelor Vamă și Fiscalis, precum și granturi și împrumuturi în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență⁵⁴ (MRR).

Obiectivul MRR este de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19 și de a spori sustenabilitatea și reziliența economiilor și societăților europene, precum și de a le pregăti mai bine pentru provocările și oportunitățile generate de tranziția verde și cea digitală. Mecanismul este un instrument temporar de redresare. El îi permite Comisiei să colecteze fonduri pentru a ajuta statele membre să implementeze reforme și investiții, incluse în propriile planuri naționale, care sunt în concordanță cu prioritățile UE și abordează provocările identificate în recomandările specifice fiecărei țări în cadrul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice și sociale. Deși MRR nu este un instrument de asigurare a respectării normelor, aceste priorități, transpuse în jaloane și ținte, trebuie să fie îndeplinite pentru ca statele membre să primească plăți.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_ro
Instituit prin Regulamentul (UE) 2021/241 din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență.

MRR ajută UE să își atingă obiectivul de neutralitate climatică

Pentru a accelera tranziția verde, în special având în vedere obiectivele pachetului legislativ „Pregătiți pentru 55”, multe state membre se concentrează asupra sectoarelor transporturilor și construcțiilor în planurile lor naționale de redresare și reziliență. Mecanismul va fi utilizat, printre altele, pentru a sprijini investițiile vizând renovarea termică a clădirilor, pentru a ecologiza parcul de vehicule și pentru a sprijini transferul modal către transportul feroviar. De exemplu, într-un stat membru, planul va finanța un grant alocat proprietarilor de locuințe pentru a contribui la plata pentru înlocuirea încălzirii, climatizare sau pentru audituri energetice ale caselor unifamiliale sau ale apartamentelor din blocurile de locuințe. Aceste investiții vor finanța renovarea termică a 400 000 de gospodării din statul membru respectiv.

Utilizarea **condițiilor de cofinanțare** aferente plății, de exemplu, a fondurilor regionale, pentru dezvoltarea infrastructurii în cadrul politicii de coeziune a UE s-a dovedit, de asemenea, a fi un stimulent puternic pentru statele membre de a accelera și îmbunătăți respectarea dreptului Uniunii corespunzător.

Utilizarea condițiilor de finanțare pentru a stimula respectarea normelor în sectorul apei și al deșeurilor

Respectarea pe deplin a legislației UE în sectoare precum gestionarea apei sau a deșeurilor necesită un volum ridicat al investițiilor: cheltuielile totale cumulate necesare pentru respectarea normelor până în 2030 pentru alimentarea cu apă și salubritate se ridică la 255 de miliarde EUR în cele 27 de state membre⁵⁵. În mod similar, investițiile suplimentare necesare pentru respectarea obiectivelor privind economia circulară și gestionarea deșeurilor sunt estimate la o valoare cuprinsă între 13 miliarde EUR și 28 de miliarde EUR pe an până în 2030⁵⁶. Acestea se impun în vederea modernizării sistemului de gestionare a deșeurilor prin îmbunătățirea colectării, sortării, tratării deșeurilor biologice, reprelucrării și digitalizării registrelor.

Unele state membre se bazează, de exemplu, pe fondurile de coeziune ale UE pentru a finanța investițiile necesare. Cu toate acestea, accesul la cofinanțarea UE este condiționat de cerințe specifice⁵⁷. Statele membre primesc cofinanțare numai dacă îndeplinesc o serie de condiții prevăzute în dreptul Uniunii (cum ar fi elaborarea planurilor de gestionare a deșeurilor sau planificarea investițiilor necesare în sectorul apei). Acest fapt garantează utilizarea cofinanțării UE în mod eficient și posibilitatea creării unei infrastructuri de mediu cheie și a respectării standardelor prevăzute în legislația UE privind deșeurile și apa.

⁵⁵ OCDE, *Financing Water Supply, Sanitation and Flood Protection: Challenges in the EU Member States and Policy Options*, OECD Studies on Water, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/6893cdac-en>.

⁵⁶ Comunicarea Comisiei intitulată „Evaluarea din 2022 a punerii în aplicare a politicilor de mediu – Schimbarea direcției prin asigurarea respectării normelor de mediu”, COM(2022) 438 final.

⁵⁷ Denumite condiționalități *ex ante* (pentru perioada de programare 2014-2020) sau condiții favorizante (pentru perioada de programare 2021-2027).

Respectarea statului de drept este esențială pentru buna gestiune financiară a bugetului Uniunii și pentru utilizarea eficace a finanțării din partea Uniunii. Regulamentul privind condiționalitatea⁵⁸ a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2021, protejând bugetul UE împotriva încălcărilor statului de drept în statele membre. La 2 martie 2022, Comisia a publicat orientări referitoare la aplicarea regimului general de condiționalitate. O primă propunere de decizie de punere în aplicare a Consiliului a fost adoptată la 18 septembrie 2022⁵⁹.

Pe lângă sprijinul financiar, Comisia pune, de asemenea, la dispoziția statelor membre ale UE expertiză tehnică personalizată pentru a elabora și a pune în aplicare reforme în cadrul instrumentului de sprijin tehnic. Instrumentul de sprijin tehnic susține autoritățile naționale în demersul de îmbunătățire a capacității lor de a elabora, dezvolta și implementa reforme de consolidare a rezilienței în mai multe domenii (cooperarea administrativă, statul de drept, reforma sistemului de justiție, consolidarea controlului financiar și consolidarea luptei împotriva fraudei, a corupției și a spălării banilor).

Promovarea bunei administrații publice prin intermediul PACE (Public Administration Cooperation Exchange – schimb de cooperare în domeniul administrației publice)

Administrațiile publice reprezintă interfața directă dintre UE și cetățeni, dat fiind că transpun legislația și programele UE în acțiuni concrete. Calitatea administrațiilor publice este un factor definitoriu pentru competitivitatea statelor membre și, prin urmare, a UE în ansamblu⁶⁰. Comisia testează, în temeiul instrumentului de sprijin tehnic, o inițiativă pentru schimbul de cooperare în domeniul administrației publice (PACE), prin care funcționarii pot fi detașați temporar într-un alt stat membru. Acest program le permite participanților să dobândească cunoștințe și competențe, să creeze legături și, în cele din urmă, să contribuie la crearea unui veritabil spațiu administrativ european.

V. IDENTIFICAREA ȘI SOLUȚIONAREA TIMPURIE A ÎNCĂLCĂRILOR DREPTULUI UNIUNII

Sporirea transparenței și mecanisme de monitorizare pentru identificarea problemelor

Sporirea transparenței, publicarea informațiilor privind respectarea normelor și mecanismele de monitorizare periodică s-au dovedit, de asemenea, eficace în încurajarea statelor membre în direcția unei conformități mai rapide sau, cel puțin, în identificarea domeniilor care necesită o atenție suplimentară.

⁵⁸ Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092 din 16 decembrie 2020 privind un regim general de condiționalitate pentru protecția bugetului Uniunii.

⁵⁹ Propunere de Decizie de punere în aplicare a Consiliului privind măsurile de protecție a bugetului Uniunii împotriva încălcărilor principiilor statului de drept în Ungaria, COM(2022) 485 final.

⁶⁰ Document de lucru al serviciilor Comisiei, „Sprijinirea administrațiilor publice din statele membre ale UE în vederea realizării reformelor și a pregătirii pentru viitor”, SWD(2021) 101.

Atunci când sunt publicate rapoarte cu privire la aceste aspecte, ele permit publicului să urmărească performanța și nivelul de conformitate ale statului lor membru în domenii de politică specifice, să sensibilizeze întreprinderile și să încurajeze dezbaterile publice. Tablourile de bord și alte evaluări similare contribuie la concentrarea acestei activități, cu instrumente precum Tabloul de bord al pieței unice⁶¹, rapoartele specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european⁶², evaluarea punerii în aplicare a politicilor de mediu⁶³ și harta interactivă aferentă a încălcărilor legislației de mediu⁶⁴ sau publicarea reacțiilor Comisiei la notificările statelor membre în temeiul Directivei privind transparența pieței unice. Alte instrumente, cum ar fi Raportul privind statul de drept sau tabloul de bord privind justiția în Uniunea Europeană⁶⁵, oferă informații specifice fiecărei țări cu privire la evoluțiile din statele membre, care joacă un rol esențial în asigurarea respectării efective a dreptului Uniunii. Un sistem național de justiție eficient este esențial pentru a asigura o protecție judiciară eficace a drepturilor conferite cetățenilor și întreprinderilor de dreptul Uniunii. În anumite domenii de politică specifice, Comisia publică informații cu privire la stadiul transpunerii directivelor de către statele membre⁶⁶.

De asemenea, Comisia raportează frecvent cu privire la punerea în aplicare a unor instrumente sau domenii specifice ale dreptului Uniunii. Aceste rapoarte nu urmăresc doar să informeze publicul cu privire la domeniile în care drepturile sale sunt în pericol, dar și să identifice tendințele și problemele generale, contribuind la acțiunile de asigurare a respectării legii împotriva statelor membre și inspirând o posibilă revizuire a legislației.

Evaluarea Schengen

Buna funcționare a spațiului Schengen⁶⁷ depinde de punerea în aplicare corectă și eficientă a acquis-ului Schengen și de încrederea reciprocă între statele membre. Mecanismul de evaluare și monitorizare Schengen⁶⁸ prevede evaluări obiective și imparțiale, pentru a identifica rapid deficiențele în aplicarea normelor Schengen și pentru a se asigura că acestea sunt remediate rapid. Comisia și statele membre efectuează vizite de evaluare, care sunt

⁶¹ <https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/>.

⁶² https://ec.europa.eu/info/publications/2022-european-semester-country-reports_ro.

⁶³ https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review_en.

⁶⁴ https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review_en#environmental-infringements-map-and-dashboard.

⁶⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_ro.

⁶⁶ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/enforcement-and-infringements-banking-and-finance-law/monitoring-banking-and-finance-directives_en.

⁶⁷ Spațiul Schengen este un spațiu fără frontiere interne, în interiorul căruia cetățenii și mulți resortisanți ai țărilor terțe aflați în situație de ședere legală în UE pot circula liber, fără a fi supuși controalelor la frontiere. Începând din 1985, acesta a crescut treptat și cuprinde aproape toate statele membre ale UE și câteva țări asociate din afara UE.

⁶⁸ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area/schengen-evaluation-and-monitoring_en.

urmate de recomandări ale Consiliului adresate statelor membre în vederea întreprinderii unor acțiuni de remediere. Mecanismul a fost actualizat și îmbunătățit⁶⁹, iar o procedură mai simplificată asigură, în special, remedierea promptă a deficiențelor grave.

Raportul privind statul de drept

Raportul anual privind statul de drept⁷⁰ se află în centrul mecanismului privind statul de drept⁷¹. În iulie 2022, Comisia și-a prezentat cel de al treilea raport anual privind statul de drept, împreună cu cele 27 de capitole specifice fiecărei țări. Raportul este rezultatul unui dialog strâns cu autoritățile naționale și cu părțile interesate și analizează situația din toate statele membre în mod obiectiv și imparțial, examinând cei patru piloni principali ai statului de drept: sistemele judiciare, cadrul anticorupție, pluralismul și libertatea mass-mediei, precum și alte aspecte instituționale legate de sistemul de control și echilibru. Începând din 2022, raportul conține recomandări specifice adresate fiecărui stat membru. În conformitate cu caracterul preventiv al raportului, obiectivul recomandărilor este de a asista și sprijini statele membre în eforturile lor de continuare a reformelor în curs sau planificate și de a le facilita identificarea domeniilor în care sunt necesare îmbunătățiri, acțiuni de urmărire a schimbărilor recente sau reforme⁷².

Efectuarea de audituri pentru verificarea conformității

În unele domenii ale dreptului Uniunii, Comisia efectuează audituri pentru a verifica dacă statele membre respectă în practică normele UE și pentru a evalua controalele naționale.

Auditurile reprezintă un instrument esențial pentru protejarea bugetului UE. Acestea facilitează identificarea plăților necuvenite și recuperarea sumelor cheltuite în mod nejustificat de către statul membru pentru nerespectarea normelor și principiilor bunei gestiuni financiare. Recomandările formulate în urma auditurilor și a planurilor de acțiune inițiate de statele membre la cererea Comisiei conduc adesea în mod direct la o mai bună punere în aplicare a normelor de către autoritățile statelor membre.

Protejarea standardelor UE privind siguranța produselor alimentare și a furajelor

Cetățenii UE pretind standarde ridicate în materie de siguranță a produselor alimentare și a furajelor, precum și în ceea ce privește sănătatea animalelor și a plantelor. Aceste standarde sunt protejate prin controale, inclusiv audituri, în statele membre și în țările din afara UE care exportă plante, animale și produse alimentare în UE. În perioada 2019-2020, Comisia a

⁶⁹ Regulamentul (UE) 2022/922 din 9 iunie 2022 privind instituirea și funcționarea unui mecanism de evaluare și monitorizare în vederea verificării aplicării acquis-ului Schengen.

⁷⁰ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2022-rule-law-report_ro.

⁷¹ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism_ro.

⁷² Comunicarea Comisiei intitulată „Raportul din 2022 privind statul de drept – Situația statului de drept în Uniunea Europeană”, COM(2022) 500 final.

efectuat 170 de audituri și verificări similare cu privire la sistemele de control oficial ale statelor membre, 527 de recomandări fiind adresate statelor membre în urma acestora. Într-un număr covârșitor de cazuri, statele membre au întreprins acțiuni corective ori și-au asumat angajamente convenabile în vederea remedierii deficiențelor. În 2020, aproximativ 17 milioane de operatori din lanțul agroalimentar au făcut obiectul controalelor oficiale ale autorităților naționale. Acestea au efectuat peste patru milioane de controale asupra operatorilor în cauză. A fost astfel posibilă îmbunătățirea asigurării respectării standardelor ridicate ale UE în materie de siguranță a produselor alimentare și a furajelor de către autoritățile naționale.

Elaborarea planurilor de acțiune pentru îmbunătățirea respectării normelor comune în domeniul pescuitului

Comisia inspectează statele membre pentru a verifica modul în care acestea pun în aplicare controalele în domeniul pescuitului. În cazul în care identifică deficiențe sistematice în materie de control, Comisia elaborează planuri de acțiune împreună cu statele membre, în vederea consolidării sistemelor de control ale acestora. Aceste planuri de acțiune sprijină Comisia în procesul de monitorizare a punerii în aplicare și a progreselor înregistrate în ceea ce privește sistemele de control al pescuitului din statele membre, care sunt esențiale pentru asigurarea unui pescuit sustenabil și a unor stocuri sănătoase de pește. Acestea au avut drept consecință raportarea mai fiabilă a capturilor și îmbunătățirea sistemelor de identificare a încălcărilor politicii comune în domeniul pescuitului.

Asigurarea regularității plăților în domeniul agriculturii

Comisia efectuează audituri periodice în statele membre pentru a verifica respectarea de către statele membre a legislației UE care reglementează sprijinul acordat fermierilor și altor beneficiari prin intermediul politicii agricole comune. În cazul unor neconformități sau deficiențe ale controalelor de sistem, Comisia poate suspenda sau recupera finanțarea UE de la statele membre. Aceste corecții financiare s-au dovedit a fi mecanisme eficiente de corectare a erorilor comise și de protejare a bugetului UE. În plus, pentru a consolida sistemele de control ale statului membru, Comisia solicită statului membru să pună în aplicare un plan de acțiune.

Procedura premergătoare acțiunii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor (EU Pilot)

În cazul în care Comisia, în pofida eforturilor sale preventive și a sprijinului acordat statelor membre, identifică o posibilă încălcare a dreptului Uniunii, aceasta poate decide să recurgă la o procedură premergătoare acțiunii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, cunoscută sub denumirea de EU Pilot⁷³. Acest instrument este utilizat atunci când oferă valoare adăugată: în 2021, din cele 302 cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor deschise de Comisie în

⁷³ EU Pilot este un instrument de cooperare și dialog între Comisie și statele membre cu privire la aspecte legate de nerespectarea (potențială) a dreptului Uniunii. Utilizarea de către Comisie a programului EU Pilot este prevăzută în orientări interne specifice, revizuite în iulie 2020.

urma investigațiilor din proprie inițiativă sau în urma plângerilor⁷⁴, 33 au fost precedate de o procedură EU Pilot. Acesta este un instrument care poate fi utilizat atunci când există probabilitatea conformării mai rapide decât în cazul unei proceduri oficiale de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Procedura permite Comisiei să soluționeze o serie de cazuri în etapa EU Pilot, fără a fi necesară inițierea unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Această situație poate interveni, de exemplu, în cazul în care aspectele în cauză sunt de natură tehnică. De asemenea, se poate dovedi utilă în cazurile în care Comisia dorește să colecteze informații factuale sau juridice necesare efectuării evaluării sale⁷⁵. Procedura nu este utilizată în situațiile în care încălcarea este bine documentată, evidentă sau recunoscută, și nici în cazul unor chestiuni mai sensibile, în cazul cărora discuțiile la nivel tehnic sunt mai puțin susceptibile să conducă la un rezultat pozitiv. De asemenea, Comisia trebuie să prevină riscul ca o astfel de procedură să genereze întârzieri inutile: dacă procedura se prelungeste în mod excesiv, fără a înregistra progrese semnificative, sau dacă există o lipsă de cooperare din partea statului membru, Comisia încheie procedura EU Pilot și inițiază o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

Procedura EU Pilot și-a dovedit valoarea în timp. Abordarea sa constă în mobilizarea deschiderii și încrederii reciproce între statele membre și Comisie pentru a asigura respectarea mai rapidă a normelor. În 2021, peste 80 % din procedurile EU Pilot au fost soluționate în mod satisfăcător. În caz de inadmisibilitate, se recurge la procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

EU Pilot permite cetățenilor utilizarea contului IBAN în orice stat membru

Regulamentul privind zona unică de plăți în euro (SEPA)⁷⁶ urmărește să asigure faptul că orice cont bancar din UE poate fi utilizat pentru transferuri de credit și debitare directă la nivel transfrontalier la fel de ușor precum la nivel național. Cu toate acestea, în unele state membre, principalii beneficiari ai plăților, cum ar fi societățile de telecomunicații sau autoritățile fiscale ori din domeniul asigurărilor sociale, nu acceptau codul IBAN, astfel încât conturile din alte țări ale UE nu puteau fi utilizate pentru a institui debitări directe sau pentru a transfera fonduri, cum ar fi declarații de impunere sau pensii. În perioada 2016-2021, Comisia a inițiat proceduri EU Pilot cu cinci state membre. Prin urmare, cadrul lor juridic a fost modificat sau este în curs de modificare pentru a combate încălcările și pentru a asigura aplicarea unor sancțiuni adecvate. În trei cazuri, Comisia a inițiat, de asemenea, proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor pentru a asigura faptul că autoritățile naționale competente sunt abilitate în mod corespunzător pentru a monitoriza respectarea normelor și a impune sancțiuni. Acest fapt a determinat și modificări legislative

⁷⁴ Sunt excluse cazurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor declanșate automat pe fondul netranspunerii unei directive, fapt recunoscut de un stat membru.

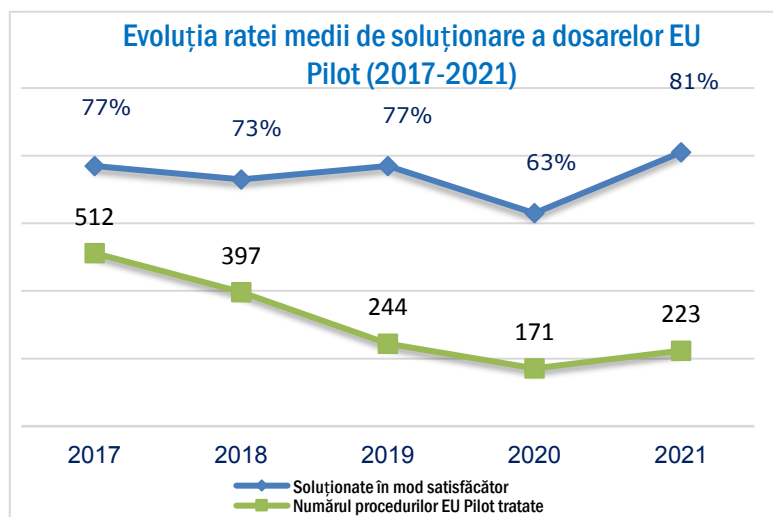
⁷⁵ Procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor sunt, în cea mai mare parte, inițiate în absența unei proceduri premergătoare EU Pilot.

⁷⁶ Regulamentul (UE) nr. 260/2012 din 14 martie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și comerciale aplicabile operațiunilor de transfer de credit și de debitare directă în euro.

pentru a conferi autorităților competențele necesare.

EU Pilot îmbunătățește accesul transfrontalier la asistență medicală⁷⁷

Pacienții au dreptul de a avea acces la asistență medicală în orice stat membru și de a li se rambursa costurile asistenței medicale oferite în străinătate de către țara lor de origine. Întrucât unele state membre au transpus în mod incorect în legislația națională normele UE privind drepturile pacienților la asistență medicală transfrontalieră, Comisia a inițiat proceduri EU Pilot pentru a îmbunătăți rapid accesul la asistență medicală transfrontalieră sigură și de înaltă calitate în aceste țări. Deși au fost inițiate proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a trei state membre, procedura EU Pilot a condus la un rezultat pozitiv în cazul a nouă state membre. În majoritatea acestor cazuri, statele membre au modificat legislația sau practicile administrative pentru a le alinia la normele UE. În consecință, pacienții beneficiază de cerințe mai puțin împovărătoare în ceea ce privește autorizarea prealabilă, de proceduri administrative simplificate și de informații mai transparente cu privire la asistența medicală transfrontalieră, facilitându-li-se în prezent, ca efect global, accesul la serviciile de asistență medicală din alte state membre.

VI. UTILIZAREA EFICIENTĂ A PROCEDURILOR DE CONSTATARE A NEÎNDEPLINIRII OBLIGAȚIILOR

Politica de asigurare a respectării normelor adoptată de Comisie a evoluat de-a lungul timpului. Începând din 2017, Comisia și-a concentrat din ce în ce mai mult eforturile asupra situațiilor în care intervențiile sale pot maximiza valoarea adăugată și pot aduce o schimbare în viața și activitățile unui număr cât mai mare de persoane și întreprinderi. Prin urmare, Comisia urmărește în continuare abordarea strategică, obiectivele și prioritățile pe care și le-a stabilit în Comunicarea din 2016 intitulată „Legislația UE: o mai bună aplicare pentru obținerea unor rezultate mai bune”.

⁷⁷ „Asistență medicală transfrontalieră” înseamnă asistența medicală furnizată sau prescrisă într-un alt stat membru decât statul membru de afiliere.

Scopul principal al procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor este de a se asigura că statele membre pun în aplicare legislația UE în interesul general, și nu de a furniza compensații individuale. Prin urmare, abordarea strategică a Comisiei constă în faptul că procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor vizează rareori chestiuni individuale, ci mai degrabă probleme sistemice și structurale care afectează un număr mare de persoane sau întreprinderi dintr-un anumit stat membru sau din întreaga Uniune.

Abordarea mai multor situații individuale de aplicare necorespunzătoare în cadrul unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor

În domeniul mediului, Comisia inițiază de regulă cazuri individuale pentru un singur depozit necorespunzător de deșeuri sau pentru o aglomerare care nu respecta legislația privind apele uzate urbane. În prezent, aceasta se axează pe cazuri sistemice, abordând uneori sute de aglomerări într-un caz de tratare a apelor uzate urbane sau zeci de depozite în cazurile în materie de deșeuri. Această abordare se dovedește mult mai eficientă în sensul asigurării respectării normelor de către toate regiunile dintr-un stat membru în temeiul unei proceduri unice de constatare a neîndeplinirii obligațiilor.

Urmărirea chestiunilor de principiu general vizate de o plângere

Dreptul la libertatea de asociere, consacrat în Cartă, constituie una dintre bazele esențiale ale unei societăți democratice și pluraliste. În acest sens, în cadrul unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor inițiată de Comisie pe baza unei plângeri, Curtea de Justiție a statuat că legislația națională a unui stat membru a obstrucționat libera circulație a capitalurilor și drepturile fundamentale la protecția datelor cu caracter personal și la libertatea de asociere.

Cazurile izolate de posibilă aplicare greșită a dreptului Uniunii, care nu pun în discuție chestiuni generale de principiu (cum ar fi transpunerea incorectă a unei directive sau obstrucționarea procedurii preliminare), în lipsa dovezilor în sensul unor practici generale sau deficiențe sistemice, sunt soluționate într-un mod mai eficient de către instanțele de recurs mai apropiate de cele afectate de încălcare. Acestea pot oferi soluții rapide și directe. Pe lângă dificultatea investigării unor astfel de cazuri pe teren și durata unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor la nivelul UE, o hotărâre a Curții de Justiție este transmisă unui stat membru și nu poate aborda decât în mod indirect o chestiune de natură individuală. Curtea de Justiție nu poate obliga statul membru la plata unor despăgubiri în favoarea unei persoane prejudiciate de o încălcare a dreptului Uniunii. Pentru a solicita despăgubiri sau pentru a obține anularea unei măsuri naționale, reclamantul trebuie să sesizeze totuși o instanță națională.

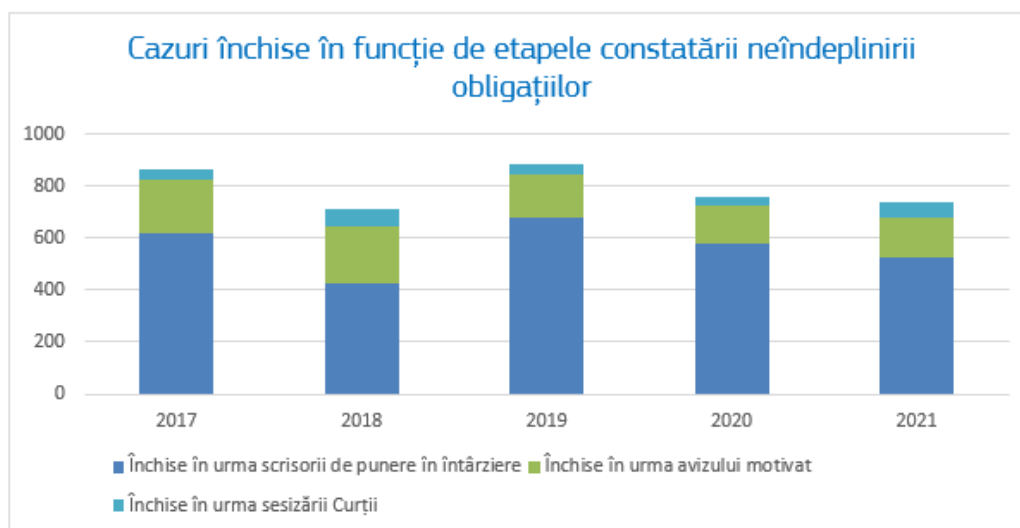
Comisia primește aproximativ 4 000 de plângeri anual⁷⁸. De asemenea, Comisia primește numeroase petiții referitoare la dreptul Uniunii, transmise de Comisia pentru petiții a

⁷⁸ Cele mai multe au fost primite prin intermediul formularului online de plângere disponibil la adresa: https://ec.europa.eu/assets/sg/report-a-breach/complaints_ro/index.html. Trimiterea la „plângeri” include așa-

Parlamentului European. Deși Comisia nu investighează fiecare posibilă aplicare necorespunzătoare a dreptului Uniunii, aceasta consideră în continuare plângerile, întrebările cu solicitare de răspuns scris și petițiile ca sursă de informații în cazuri mai ample legate de încălcări sistemice sau structurale ale dreptului Uniunii în statele membre.

Această abordare strategică impune ca normele naționale să prevadă căi de atac eficace în cazul încălcării dreptului Uniunii, prin intermediul unui sistem judiciar independent și eficient. Acesta este motivul pentru care Comisia acordă o prioritate deosebită încălcărilor care afectează capacitatea sistemelor judiciare naționale de a contribui la aplicarea efectivă a dreptului Uniunii. În paralel, Comisia își concentrează eforturile de asigurare a respectării normelor și pe asigurarea faptului că autoritățile naționale și organismele de reglementare dispun de mijloacele necesare pentru a oferi căi de atac eficace, în ceea ce privește competențele și resursele, și că măsurile naționale de punere în aplicare a dreptului Uniunii prevăd sancțiuni adecvate pentru încălcarea dreptului Uniunii.

Obiectivul Comisiei este de a se asigura că statele membre respectă dreptul Uniunii cât mai curând posibil. Aceasta salută faptul că majoritatea încălcărilor sunt soluționate într-un stadiu incipient al procedurii⁷⁹ – peste 90 % din numărul cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor sunt soluționate înainte de a fi înaintate Curții de Justiție. Soluționarea problemelor fără a fi necesară sesizarea Curții de Justiție asigură conformarea timpurie și înseamnă economie de timp și de bani. Statele membre trebuie să depună toate eforturile pentru a se conforma hotărârii Curții cât mai curând posibil. Cu toate acestea, în cazul în care, în pofida hotărârii Curții, statul membru tot nu remediază încălcarea, Comisia poate trimite cauza spre rejudecare Curții de Justiție și poate solicita impunerea de sancțiuni financiare statului membru⁸⁰.

numitele „plângeri multiple”, în cazul cărora Comisia tratează, în cadrul unui singur dosar de plângere, un număr foarte mare de plângeri identice.

⁷⁹ În 2021, 69 % din numărul cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor au fost închise în urma unei scrisori inițiale de punere în întârziere.

⁸⁰ În temeiul articolului 260 alineatul (2) din TFUE.

Acțiuni eficiente în constatarea neîndeplinirii obligațiilor

Legislația UE privind **poluarea aerului** este un domeniu în care asigurarea respectării normelor poate presupune un cost economic ridicat, dar în care nerespectarea legislației UE costă vieți și cauzează boli grave. Aceasta a avut drept consecință un număr mare de proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Până în iulie 2022, Comisia inițiasse 28 de cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor privind neaplicarea de către 18 state membre a Directivei privind calitatea aerului înconjurător⁸¹. 15 cazuri au fost înaintate Curții de Justiție, iar 10 dintre acestea au condus la pronunțarea unei hotărâri. Unul dintre aceste cazuri constituie o a doua sesizare a Curții, astfel încât poate conduce la aplicarea unor amenzi. Aceste eforturi în direcția asigurării respectării normelor au contribuit la reducerea numărului zonelor de evaluare a calității aerului care depășesc valorile-limită pentru emisiile de particule în suspensie de la 91 în 2019 la 55 în 2021⁸², precum și la reducerea numărului zonelor în care nivelul dioxidului de azot este în exces de la 68 la 23 în 2021. Aceasta înseamnă că oamenii din mai multe orașe din întreaga Europă se pot bucura acum de un aer mai curat. Aplicarea legislației UE privind calitatea aerului a contribuit la reducerea cu o treime a numărului deceselor premature cauzate de poluarea aerului față de 2005, având drept consecință salvarea a peste 150 000 de vieți omenești⁸³.

Comisia acordă o atenție deosebită **protecției pădurilor europene**, dat fiind că acestea înmagazinează stocuri semnificative de carbon și elimină carbonul din atmosferă, având o importanță capitală pentru biodiversitate și pentru furnizarea de servicii ecosistemice esențiale. Atunci când, din punct de vedere sistemic, statele membre nu au reușit să preîntâmpine deteriorarea habitatelor forestiere ca urmare a exploatării forestiere ilegale sau a practicilor ilegale de gestionare a pădurilor, Comisia a inițiat acțiuni de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, utilizând imagini prin satelit ca mijloc de a demonstra deteriorarea habitatelor forestiere. O serie de proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor sunt în curs împotriva a patru state membre, Curtea de Justiție pronunțând deja o hotărâre într-unul dintre aceste cazuri. În cadrul unor proceduri judiciare similare referitoare la protecția pădurilor, Comisia a invocat articolul 279 din TFUE, solicitând Curții să dispună măsuri provizorii pentru a evita producerea unor daune ireparabile pădurilor noastre. Ulterior, Curtea de Justiție a obligat statul membru în cauză să înceteze operațiunile de gestionare forestieră activă și să îndepărteze molizii seculari fără viață pentru a proteja habitatele forestiere, în caz contrar impunând plata unei amenzi zilnice până la executarea hotărârii.

Comisia utilizează toate mijloacele de care dispune pentru a proteja întreprinderile europene împotriva barierelor în calea accesului la **achizițiile publice**. Aceasta include asigurarea respectării adecvate a normelor existente pentru a evita utilizarea abuzivă a

⁸¹ Directiva 2008/50/CE din 21 mai 2008 privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa.

⁸² Actualizarea pentru 2021 se bazează pe cele mai recente date privind calitatea aerului disponibile la momentul redactării, și anume pentru 2020.

⁸³ Sursă: Agenția Europeană de Mediu.

atribuirilor directe sau eliminarea restricțiilor privind subcontractarea, care sunt esențiale în vederea permiterii participării IMM-urilor la procedurile de licitație, atât la nivel transfrontalier, cât și la nivel național.

În domeniul **serviciilor**, Comisia a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a zece state membre pentru impunerea de restricții privind anumite servicii furnizate în special de arhitecți, ingineri, contabili și consilieri fiscali, avocați și în sectorul construcțiilor. Aceste restricții au îngreunat desfășurarea activităților unor astfel de entități și extinderea lor la nivel transfrontalier. În consecință, cetățenii și întreprinderile nu au putut beneficia de cele mai competitive și inovatoare servicii disponibile pe piața UE. În urma acestor proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, statele membre și-au modificat legislația.

Consumatorii europeni nu ar trebui să se confrunte cu obstacole sau fricțiuni în ceea ce privește accesul transfrontalier la bunuri și servicii online, indiferent de locul în care se află, de reședința sau naționalitatea lor. Comisia a sprijinit statele membre în procesul de punere în aplicare a **Regulamentului privind geoblocarea**⁸⁴, care protejează accesul consumatorilor la site-urile de comerț electronic împotriva discriminării bazate pe naționalitatea, domiciliul sau sediul clienților care fac cumpărături online. Statelor membre le revine însă, printre altele, sarcina de a stabili modul în care normele vor fi puse în aplicare și persoanele responsabile în acest sens. În acest context, în 2019, Comisia a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva a nouă state membre. Până în 2021, toate statele membre își îndepliniseră obligațiile, fiind desemnate autorități competente în toate statele membre. Acest fapt a contribuit, de exemplu, la pregătirea unei anchete la nivelul UE referitoare la un motor de căutare online vizibil cu privire la practicile de geoblocare nejustificată⁸⁵.

Pentru a respecta **statul de drept** și, mai precis, pentru a proteja independența sistemului judiciar și a asigura o protecție jurisdicțională efectivă din partea instanțelor naționale independente, Comisia a luat măsuri împotriva unui stat membru deoarece a adoptat o legislație care a redus vârsta de pensionare a judecătorilor, coroborată cu o putere discreționară deplină a puterii executive de a prelungi mandatele active, obligând un număr de judecători aflați în funcție să se pensioneze. Comisia a înaintat cazul Curții de Justiție, care a confirmat încălcarea dreptului Uniunii. În consecință, statul membru a abrogat normele privind pensionarea judecătorilor și a repus în funcție judecătorii care fuseseră obligați să se pensioneze.

În urma primirii unor plângeri care indică nepunerea în aplicare a **normelor privind contorizarea și facturarea energiei termice și a apei calde în gospodării** în temeiul **Directivei privind eficiența energetică**⁸⁶, Comisia a inițiat o procedură de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Întrucât directiva nu a fost transpusă în statul membru în cauză,

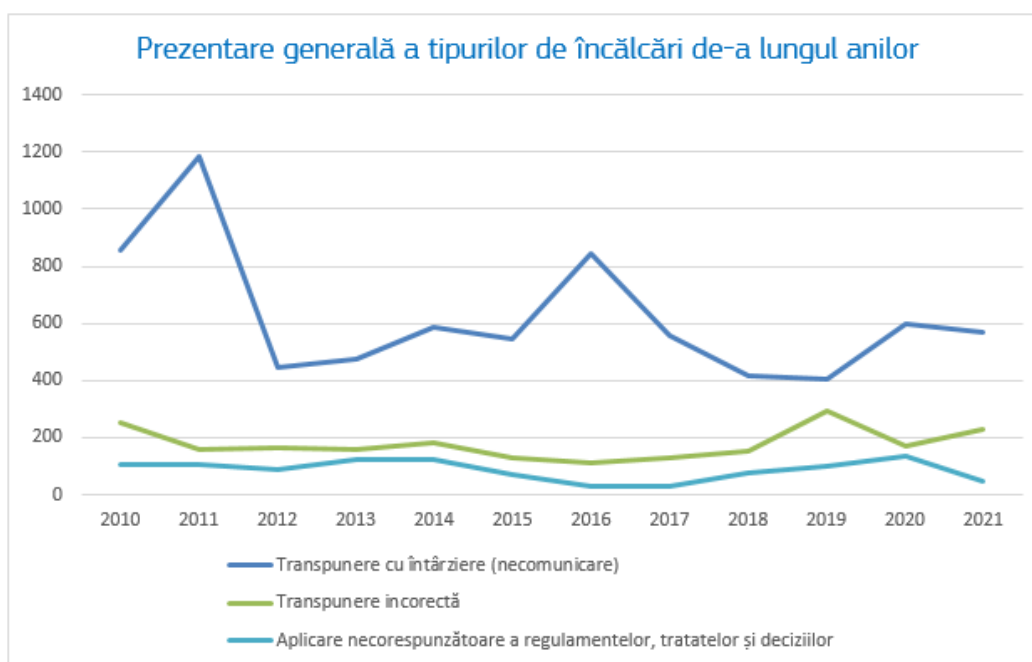
⁸⁴ [Revizuirea pe termen scurt a Regulamentului privind geoblocarea.](#)

⁸⁵ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/social-media-and-search-engines_ro.

⁸⁶ Directiva 2012/27/UE din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică.

Comisia a decis să înainteze cazul Curții de Justiție. După pronunțarea hotărârii Curții, statul membru a adoptat legislația necesară. Persoanele care locuiesc în blocuri de apartamente au acum dreptul de a-și instala în mod individual contoare de căldură și de apă caldă, astfel încât să își poată monitoriza consumul individual de energie și să ia măsuri în vederea reducerii consumului.

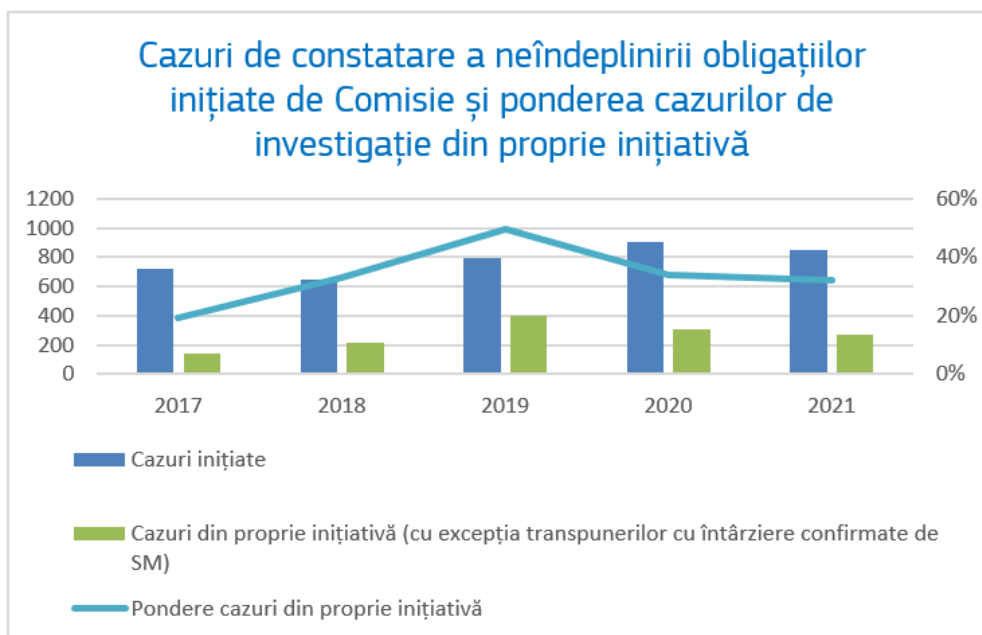
Comisia inițiază proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor din proprie inițiativă, ca urmare a unei plângeri, sau în mod automat la fiecare două luni, și anume cazuri de necomunicare declanșate de netranspunerea integrală de către statele membre a directivelor UE în termenul stabilit, declarată pe proprie răspundere. Monitorizarea cazurilor de transpunere cu întârziere a directivelor în dreptul intern a fost și rămâne o prioritate pentru Comisie, dat fiind că aceste întârzieri împiedică materializarea beneficiilor normelor UE convenite. De-a lungul timpului, au fost din ce în ce mai puține cazuri în care statele membre nu au respectat termenul de transpunere a directivelor, ceea ce a dus la scăderea generală a numărului procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor⁸⁷.

În ultimii ani, cazurile sunt deschise într-o pondere mai mare în urma **investigațiilor proprii ale Comisiei**⁸⁸. Aceste cazuri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor din proprie inițiativă au permis Comisiei să își continue abordarea strategică în materie de asigurare a respectării normelor, monitorizând cazurile prioritare astfel cum prevede Comunicarea din 2016, inclusiv transpunerea incorectă a directivelor și acționând rapid și ferm în ceea ce privește încălcările care obstrucționează libertățile și valorile fundamentale ale UE.

⁸⁷ Din 2011, numărul cazurilor de transpunere cu întârziere a scăzut de la peste 1 000 la aproximativ 500 pe an.

⁸⁸ Sunt excluse cazurile de necomunicare deschise automat pentru netranspunerea directivelor și cazurile bazate pe plângeri.

VII. REACȚIA RAPIDĂ ȘI EFICACE LA CRIZE

Crizele sau situațiile de urgență, cum ar fi pandemia de COVID-19 și războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, au pus la încercare respectarea deplină de către statele membre a celor patru libertăți fundamentale ale UE și funcționarea pieței unice. În circumstanțe dificile, ar putea exista tentația de a favoriza considerații interne în detrimentul aplicării corespunzătoare a dreptului Uniunii. Cu toate acestea, asigurarea efectivă a respectării dreptului Uniunii rămâne un aspect esențial pentru ca cetățenii și întreprinderile să poată beneficia în continuare de protecția și securitatea juridică oferite de dreptul Uniunii, iar bunurile și serviciile esențiale să fie furnizate acolo unde este cea mai mare nevoie de ele.

Crizele recente au relevat atât necesitatea, cât și capacitatea UE de a se adapta. Comisia a utilizat o gamă largă de măsuri pentru a ajuta statele membre și publicul să se adapteze la circumstanțele în schimbare, de la propunerea de noi acte legislative pentru modificarea normelor, la orientări, sprijin financiar, coordonare între autoritățile relevante și dialoguri specifice. Procedurile de constatare a neîndeplinirii obligațiilor au fost, de asemenea, utilizate acolo unde a fost necesar. Această abordare cuprinzătoare a contribuit la asigurarea faptului că dreptul Uniunii continuă să se aplice în timpul unei crize. La rândul său, acest aspect a contribuit la un sentiment larg răspândit că UE a fost în măsură să reacționeze la aceste crize într-un mod mai eficient în solidar decât ar fi fost posibil doar prin acțiuni naționale de răspuns.

Unele norme ale UE au deja o flexibilitate intrinsecă semnificativă, care a fost utilizată în mod corespunzător în timpul crizei, cum ar fi clauza derogatorie generală din Pactul de stabilitate și de creștere sau acțiunile întreprinse în temeiul Directivei privind protecția

temporară⁸⁹. Comisia a adoptat cadre temporare⁹⁰ pentru a permite statelor membre să utilizeze flexibilitatea normelor privind ajutoarele de stat pentru a sprijini economia. Comisia a formulat propuneri de aplicare a unor derogări specifice de la normele privind reuniunile întreprinderilor, precum și de ajustare a termenelor în domenii precum declarațiile de impunere. În alte cazuri, orientările au clarificat normele existente, cum ar fi cele privind inițiativa „culoarele verzi”, în scopul de a asigura fluxul continuu al mărfurilor pe piața unică și de a permite libera circulație a personalului care ocupă funcții esențiale în timpul pandemiei sau pentru a facilita recunoașterea diplomelor deținute de persoanele care fug din Ucraina. Măsurile specifice au contribuit, de asemenea, la prezentarea unor alternative clare la soluțiile naționale statelor membre: certificatul digital al UE privind COVID a menținut libera circulație a persoanelor, punând la dispoziția autorităților naționale un mijloc de a verifica statutul tuturor titularilor de certificate care se deplasează în UE. Până la sfârșitul anului 2021, statele membre eliberaseră peste 1 miliard de certificate. Toate aceste măsuri au menținut integritatea dreptului Uniunii, permițând în același timp o flexibilitate esențială.

Cu toate acestea, au existat cazuri în care statele membre au încercat să deroge de la normele UE. De exemplu, la începutul pandemiei de COVID-19, unele state membre au introdus în mod unilateral restricții la export pentru medicamente sau echipamente individuale de protecție, ori au luat măsuri de favorizare a producătorilor interni sau a furnizorilor de servicii din sectoare precum industria alimentară și călătoriile. Comisia a dat în continuare dovadă de vigilență în fața acestor amenințări la adresa pieței unice, numeroase măsuri protecționiste instituite de statele membre în primele luni ale pandemiei fiind abrogate relativ rapid. Comisia a inițiat, de asemenea, acțiuni în constatarea neîndeplinirii obligațiilor împotriva măsurilor protecționiste naționale în urma invadării Ucrainei, cum ar fi interdicțiile la export în mai multe sectoare economice, de exemplu în ceea ce privește cerealele și materialele de construcții, sau aplicarea unor prețuri discriminatorii la combustibili vehiculelor cu plăci de înmatriculare străine.

În urma invadării Ucrainei de către Rusia, Comisia a adoptat măsuri pentru a facilita transportul, tranzitul și schimburile cu Ucraina, inclusiv un „plan de acțiune pentru culoarele de solidaritate UE-Ucraina pentru a facilita exporturile agricole ale Ucrainei și schimburile comerciale bilaterale cu UE”⁹¹, atenuând astfel efectul acestei crize asupra transportului de mărfuri. Comisia a suspendat pentru un an taxele la import pentru toate exporturile ucrainene către Uniunea Europeană. De asemenea, UE a luat măsuri pentru a consolida punerea în aplicare și asigurarea respectării sancțiunilor împotriva persoanelor și entităților ruse și belaruse enumerate. Comisia a emis o serie de documente de orientare privind interpretarea sancțiunilor, oferind statelor membre clarificări cu privire la noi întrebări și sprijin continuu pentru a asigura aplicarea corespunzătoare.

⁸⁹ Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflus masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor acestei primiri.

⁹⁰ [Cadrul temporar privind ajutoarele de stat acordate în contextul pandemiei de COVID-19 și cadrul temporar de criză în contextul invadării Ucrainei de către Rusia.](#)

⁹¹ Comunicarea Comisiei intitulată „Un plan de acțiune pentru culoarele de solidaritate UE-Ucraina pentru a facilita exporturile agricole ale Ucrainei și schimburile comerciale bilaterale cu UE”. COM(2022) 217 final.

Comisia a activat instrumente de urgență în temeiul dreptului Uniunii pentru a atenua impactul crizei energetice. La propunerea Comisiei, colegiuitorii au adoptat norme pentru a asigura constituirea de stocuri în instalațiile de înmagazinare a gazelor⁹², astfel încât o cantitate suficientă de gaze să fie disponibilă în sezonul de iarnă 2022, ceea ce are un impact direct asupra cetățenilor și a întreprinderilor. De asemenea, Comisia a propus rapid noi norme privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze⁹³, precum și privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie⁹⁴. Aceste intervenții de urgență reprezintă un pas înainte în activitatea Comisiei de asigurare a faptului că, în ceea ce privește cadrul juridic al UE, acesta oferă un răspuns solid și eficient la situațiile de criză.

De asemenea, Comisia trage învățăminte și analizează modul în care normele UE trebuie să dispună de mecanisme integrate de flexibilitate și coordonare, astfel încât, în caz de criză, acțiunile să poată fi întreprinse într-un cadru juridic prestabilit. Pe baza experienței dobândite ca urmare a pandemiei de COVID-19, Comisia a adoptat un plan de urgență pentru sectorul transporturilor⁹⁵, care oferă un set de instrumente pentru a face față oricărui tip de criză din sectorul transporturilor și, în special, asigură faptul că legislația UE este modificată și pusă în aplicare pentru a răspunde în mod corespunzător la astfel de evenimente, dacă și atunci când acestea au loc. În mod similar, în propunerea sa din decembrie 2021 de modificare a Codului frontierelor Schengen⁹⁶, Comisia a introdus un mecanism de coordonare pentru a face față amenințărilor la adresa sănătății la frontierele externe și un nou mecanism de salvagardare a spațiului Schengen pentru a oferi un răspuns comun la frontierele interne în cazul amenințărilor care afectează statele membre. În cadrul uniunii europene a sănătății, Comisia a creat, de asemenea, Autoritatea pentru Pregătire și Răspuns în caz de Urgență Sanitară (HERA), pentru a spori capacitatea Europei de a preveni urgențele sanitare transfrontaliere și de a reacționa rapid la acestea, precum și pentru a consolida punerea în aplicare a măsurilor de urgență. În plus, Instrumentul pentru situații de urgență al pieței unice⁹⁷ va permite reacții rapide în situații de criză pentru a menține libera circulație a bunurilor și a persoanelor și pentru a proteja accesul la bunuri și servicii de importanță vitală.

Utilizarea setului variat de instrumente de asigurare a respectării normelor în situații de criză

Pandemia de COVID-19 a cauzat perturbări grave la nivelul sectorului călătoriilor, mai multe state membre considerând necesară furnizarea unui răspuns. Măsurile naționale prin

⁹² Regulamentul (UE) 2022/1032 din 29 iunie 2022 de modificare a Regulamentelor (UE) 2017/1938 și (CE) nr. 715/2009 în ceea ce privește înmagazinarea gazelor.

⁹³ Regulamentul (UE) 2022/1369 din 5 august 2022 privind măsuri coordonate de reducere a cererii de gaze (în temeiul articolului 122 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene).

⁹⁴ Propunere de Regulament privind o intervenție de urgență pentru abordarea problemei prețurilor ridicate la energie, COM(2022) 473 final.

⁹⁵ Comunicarea Comisiei intitulată „Un plan de urgență pentru sectorul transporturilor”, COM(2022) 211 final.

⁹⁶ Propunere de regulament de modificare a Regulamentului (UE) 2016/399 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane, COM(2021) 891 final.

⁹⁷ Propunere de regulament de instituire a unui instrument pentru situații de urgență al pieței unice și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2679/98 al Consiliului, COM(2022) 459 final.

care persoanele ale căror vacanțe au fost anulate primesc doar vouchere de călătorie sau rambursări amânate îndelung nu erau în conformitate cu drepturile călătorilor la rambursare în temeiul dreptului Uniunii. Ca un prim pas, Comisia a furnizat orientări inițiale referitoare la aplicarea legislației UE privind **drepturile pasagerilor**⁹⁸ și a emis o recomandare privind voucherele oferite în locul rambursării călătoriilor anulate, subliniind, de asemenea, modul în care statele membre ar putea sprijini lichiditatea financiară a operatorilor de transport⁹⁹. De asemenea, Comisia a colaborat cu autoritățile de aplicare a legii din domeniul cooperării în materie de protecție a consumatorului¹⁰⁰ în ceea ce privește dialogurile cu companiile aeriene. Prin urmare, în 2022, 16 mari companii aeriene europene au convenit asupra unui răspuns care prevedea rambursarea a peste 500 000 de vouchere de zbor, impuse consumatorilor ale căror zboruri fuseseră anulate în timpul pandemiei. De asemenea, Comisia a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva statelor membre care au adoptat norme ce contravin Regulamentului UE privind drepturile pasagerilor¹⁰¹ sau Directivei privind pachetele de servicii de călătorie¹⁰². Cea mai mare parte a acestora și-au aliniat rapid practica la legislația UE și doar un singur caz a trebuit să fie înaintat Curții de Justiție.

VIII. CONCLUZII

Asigurarea respectării dreptului Uniunii este și va rămâne una dintre prioritățile principale ale Comisiei. Prezenta comunicare prezintă gama largă și diversă de măsuri adoptate de Comisie pentru a asigura respectarea dreptului Uniunii, întotdeauna în conformitate cu obiectivul nostru final: generarea unor schimbări pozitive și asigurarea faptului că cetățenii și întreprinderile beneficiază pe deplin de avantajele dreptului Uniunii. Lipsa punerii în aplicare sau punerea necorespunzătoare în aplicare pot fi declanșate de mai mulți factori, iar Comisia a elaborat un set variat de instrumente pentru a-i contracara.

O abordare cuprinzătoare, inteligentă și strategică a asigurării respectării normelor generează beneficii directe – de la un aer mai curat, standarde mai ridicate de calitate a apei, un transport mai sigur și o protecție sporită a consumatorilor, până la respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale UE. În toate aceste cazuri, colaborarea cu statele membre este esențială: punerea în aplicare și transpunerea dreptului Uniunii este rezultatul unui efort combinat, iar conformitatea depinde de adoptarea de către statele membre a măsurilor necesare pentru a

⁹⁸ Orientări interpretative privind reglementările UE în domeniul drepturilor pasagerilor în contextul evoluției situației privind Covid-19 2020/C 89 I/01.

⁹⁹ Recomandarea (UE) 2020/648 a Comisiei din 13 mai 2020 privind voucherele oferite pasagerilor și călătorilor în locul rambursării pachetelor turistice și serviciilor de transport anulate în contextul pandemiei de COVID-19.

¹⁰⁰ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/consumer-protection-cooperation-network_en.

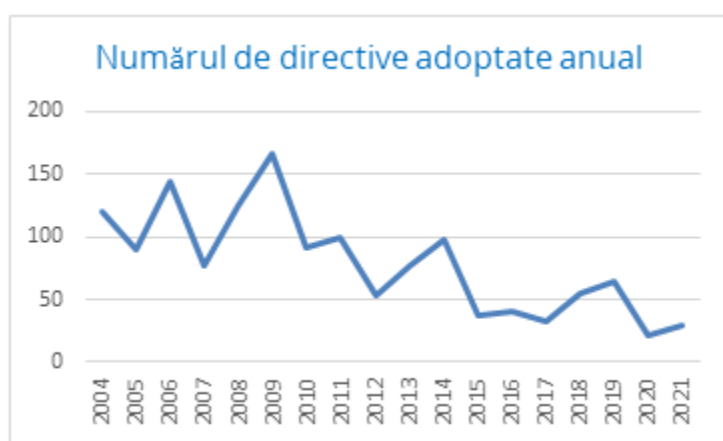
¹⁰¹ Regulamentul (CE) nr. 261/2004 din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor.

¹⁰² Directiva (UE) 2015/2302 din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate.

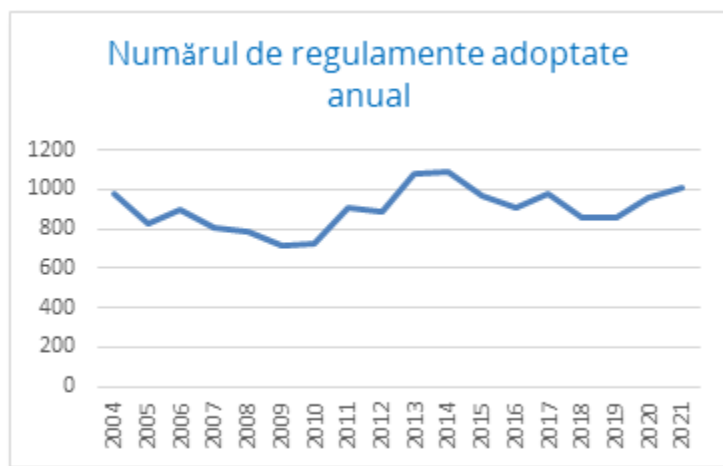
preîntâmpina și a remedia fără întârziere orice încălcare, inclusiv prin intermediul unui sistem judiciar național eficace, cu instanțe independente.

Asigurarea respectării dreptului Uniunii nu este un eveniment punctual, ci presupune un efort constant și susținut din partea Comisiei și a statelor membre, pentru a asigura aplicarea uniformă și eficace a normelor UE și pentru a preveni eventualele probleme. Mediul internațional accelerat, crizele neprevăzute și noile provocări în materie de asigurare a respectării normelor impun Comisiei să evalueze în permanență modalități de îmbunătățire în continuare a implementării și punerii în aplicare a normelor noastre stabilite de comun acord. În prezent, la nivelul Comisiei și împreună cu statele membre se realizează un bilanț în scopul de a asigura disponibilitatea unor instrumente adecvate de asigurare a respectării normelor pentru ca dreptul Uniunii să funcționeze în practică¹⁰³. În special, acest exercițiu evaluează dacă metoda actuală de gestionare a plângerilor, a procedurilor EU Pilot și a încălcărilor este în continuare adecvată scopului. O serie de îmbunătățiri ale activităților de asigurare a respectării normelor sunt deja avute în vedere în cadrul acestei analize.

De-a lungul timpului, numărul noilor directive a scăzut, în vreme ce **regulamentele** sunt utilizate din ce în ce mai mult ca instrument legislativ. Comisia dispune de un sistem funcțional de monitorizare și de asigurare a respectării transpunerii rapide și corecte a directivelor. La fel de importante se dovedesc și punerea în aplicare și asigurarea respectării regulamentelor și, deși regulamentele produc efecte directe, acest aspect se bazează adesea pe activitatea autorităților naționale. Unele regulamente impun modificări ale legislației naționale, iar multe dintre ele conferă agențiilor sau autorităților naționale de reglementare responsabilități cheie pentru punerea legislației în practică. Prin urmare, Comisia își va intensifica eforturile de monitorizare și asigurare a implementării și aplicării regulamentelor într-un mod mai sistematic și mai strategic.

¹⁰³ Comunicarea Comisiei intitulată „O mai bună legiferare: unirea forțelor pentru îmbunătățirea legislației”, COM(2021) 219 final.

Comisia acordă o importanță deosebită **transparenței**. Aceasta facilitează implicarea publicului larg în spiritul responsabilității comune de asigurare a respectării și promovează conformarea mai rapidă de către statele membre. Acesta este motivul pentru care Comisia a sporit treptat volumul informațiilor puse la dispoziția publicului cu privire la activitățile sale de asigurare a respectării normelor. Un raport anual privind monitorizarea aplicării dreptului Uniunii¹⁰⁴ stabilește principalele tendințe, prezintă în detaliu cooperarea cu statele membre și explică deciziile majore în materie de constatare a neîndeplinirii obligațiilor. Un registru public al cazurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor¹⁰⁵ oferă informații actualizate cu privire la ultima acțiune întreprinsă în fiecare caz. Comisia publică comunicate de presă cu privire la toate deciziile adoptate în materie de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, furnizând informații suplimentare referitoare la cele mai importante decizii. Cu toate acestea, publicul și societatea civilă au identificat o serie de domenii cu potențial pentru mai multă transparență, cum ar fi procedura premergătoare acțiunii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor (EU Pilot), prezentări generale ale cazurilor și statistici actualizate privind acțiunile în materie de asigurare a respectării normelor întreprinse de Comisie. Comisia va continua să îmbunătățească și să sporească volumul informațiilor puse la dispoziția publicului, într-un mod sistematic și ușor accesibil. Bilanțul realizat va analiza mai precis ce informații suplimentare ar trebui făcute publice și prin ce mijloace, în strânsă cooperare cu statele membre.

În cele din urmă, bilanțul va analiza și modalitățile de îmbunătățire a **cooperării** dintre Comisie și statele membre în ceea ce privește transpunerea rapidă și corectă a directivelor.

Comisia va prezenta un raport privind rezultatele bilanțului în cursul anului 2023.

¹⁰⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/annual-reports-monitoring-application-eu-law_ro.

¹⁰⁵ https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=ro.